KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA

PANDUAN DAN PROSEDUR VERIFIKASI DATA PENYEBAB KEMATIAN YANG TIDAK DISAHKAN SECARA PERUBATAN DI MALAYSIA

Edisi Kedua (2022)

Authors :
*Dr Nor Saleha Ibrahim Tamin
*KJ Khursiah Ahmad Razalli
*Dr Siti Norain Sallahuddin
** En Kamal Syukri bin Ibrahim
* Cawangan Penyakit Tidak Berjangkit, KKM
**Bahagian Pengurusan Maklumat, KKM

Diterbitkan oleh :
Cawangan Penyakit Tidak Berjangkit
Bahagian Kawalan Penyakit
Kementerian Kesihatan Malaysia
Aras 2, Blok E3, Kompleks E
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan
62590, Putrajaya
http://www.moh.gov.my

Edisi kedua 2022

Cadangan rujukan:
Kementerian Kesihatan Malaysia. Panduan dan Prosedur Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan Di Malaysia Edisi 2, 2022

Hakcipta © Kementerian Kesihatan Malaysia

e ISBN 978-967-2469-47-6

9 7 8 9 6 7 2 4 6 9 4 7 6

PENGHARGAAN

1. Ketua Pengarah Kesihatan Malaysia

2. Timbalan Ketua Pengarah Kesihatan Malaysia (Kesihatan Awam)
   Kementerian Kesihatan Malaysia

3. Pengarah Kawalan Penyakit
   Kementerian Kesihatan Malaysia

4. Pengarah Kesihatan
   Jabatan Kesihatan Negeri

5. Setiausaha Bahagian
   Bahagian Pengurusan Maklumat

6. Timbalan Pengarah Pusat Informatik Kesihatan
   Kementerian Kesihatan Malaysia

7. Pengarah Institut Kesihatan Umum
   Kementerian Kesihatan Malaysia

8. Pegawai Epidemiologi NCD Negeri

9. Jabatan Pendaftaran Negara

10. Jabatan Perangkaan Malaysia

KANDUNGAN

KATA-KATA ALUAN i

SINGKATAN iii

BAB 1: PANDUAN DAN PROSEDUR VERIFIKASI DATA PENYEBAB KEMATIAN YANG TIDAK DISAHKAN SECARA PERUBATAN DI MALAYSIA 1

1. PENGENALAN 1

2. OBJEKTIF GARIS PANDUAN 3

3. KANDUNGAN GARIS PANDUAN 3

4. PELAKSANAAN PROSEDUR 4

4.1 TAJUK PROSEDUR 4

4.2 DEFINISI PROSEDUR 4

4.3 OBJEKTIF PROSEDUR 5

4.4 UNDANG-UNDANG BERKAITAN 5

4.5 ANGGOTA YANG TERLIBAT 5

4.5.1 Peringkat KKM 5

4.5.2 Peringkat Negeri 5

4.5.3 Peringkat Daerah / Kawasan / Bahagian 6

4.5.4 Peringkat Klinik Kesihatan 6

4.6 KAEDAH PELAKSANAAN 6

4.6.1 Perincian bagi setiap modul 7

1) Modul 1 : Modul Muat Naik 7

2) Modul 2 : Modul Siasatan 8

3) Modul 3 : Modul Muat turun 11

4) Modul 4 : Modul Laporan 11

4.7 CARTA ALIR PROSES VERIFIKASI DATA KEMATIAN YANG TIDAK DISAHKAN SECARA PERUBATAN 12

5. FUNGSI DAN TANGGUNGJAWAB 13

5.1 Pengarah Kawalan Penyakit / Timbalan Pengarah Kawalan Penyakit (PTB) 13

5.2 Unit Pencegahan dan Kawalan Penyakit Kanser, Cawangan NCD, Bahagian Kawalan Penyakit, Ibu Pejabat KKM (IPKKM) 13

5.3 Timbalan Pengarah Pusat Informatik Kesihatan (PIK) 17

5.4 SUB Bahagian Pengurusan Maklumat 18

5.5 Pegawai Teknologi Maklumat, Ibu Pejabat KKM 18

5.6 Pengarah Institut Kesihatan Umum (IKU) 19

5.7 Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Kesihatan Awam) 19

5.8 Pegawai Epidemiologi NCD Negeri 19

5.9 Pegawai Kesihatan Primer Negeri 20

5.10 Pegawai Kesihatan Daerah/Kawasan/Bahagian 20

5.11 Pegawai Perubatan Yang Menjaga Program (Penyelaras) di PKD/PKB/PKK 22

5.12 Pakar Perubatan / Pegawai Perubatan / Pegawai Kesihatan Daerah yang telah dilatih dan dilantik untuk menentukan penyebab kematian paling wajar (Pegawai Penentu) 23

5.13 Pakar Perubatan / Pegawai Perubatan / Pegawai Kesihatan Daerah bertindak sebagai Pegawai Pengesah untuk mengesahkan sebab kematian yang telah ditentukan oleh Pegawai Penentu 23

5.14 Pegawai Perubatan / Penolong Pegawai Perubatan / Jururawat Terlatih 24

5.15 Penyelia Jururawat 24

5.16 Jururawat Masyarakat / Pembantu Kesihatan Awam 24

6. RETEN 25

7. SISTEM ATAS TALIAN VERIFIKASI DATA KEMATIAN YANG TIDAK DISAHKAN SECARA PERUBATAN (VeDa) 25

8. SENARAI RUJUKAN 26

BAB 2: MANUAL PENGGUNA BAGI SISTEM VERIFIKASI DATA PENYEBAB KEMATIAN YANG TIDAK DISAHKAN SECARA PERUBATAN DI MALAYSIA (VeDa) 27

1. Peranan Pengguna di Pejabat Kesihatan Daerah /Kawasan / Bahagian (PKD/PKK/PKB) dan Klinik Kesihatan (KK) 27

2. Carta Alir Modul Tugasan di PKD/PKK/PKB 28

3. Carta Alir Modul Tugasan di Klinik Kesihatan (KK) 29

4. Capaian ke Sistem VeDa 30

5. Tatacara Log Masuk / Tukar Kata Laluan / Lupa Kata Laluan 31

5.1 Log Masuk 31

5.2 Tukar Kata Laluan 32

5.3 Lupa Kata Laluan 33

5.4 Log Keluar 35

6. Tatacara Pengguna di Jabatan Pendaftaran Negara (JPN) 36

6.1 Muat Naik Kes 36

6.2 Jana Laporan 37

7. Tatacara Pengguna di Pusat Informatik Kesihatan (PIK), KKM 37

7.1 Muat Turun Kes 37
7.2 Agih Kes 38
7.3 Keputusan Kes 40
8.Tatacara Modul Siasatan...43
8.1 Agih Kes 46
8.2 Pindah Kes 48
8.3 Siasat Kes...49
9.Tatacara Modul Siasatan Atas 12 Tahun..49
10. Tatacara Modul Siasatan Bawah 12 Tahun 59
11.Tatacara Pegawai Penentu *Cause of Death* (COD) MO1...............65
12.Tatacara Pegawai Pengesah *Cause of Death* (COD) FMS/MO2 68
13.Tatacara Pengguna di Jabatan Perangkaan Negara (DOSM) 71
14.Bagaimana Menjana Laporan..72
13.1 Bahagian Kawalan Penyakit (BKP) 72
13.2 Pusat Informatik Kesihatan (PIK) 75
13.3 Jabatan Kesihatan Negeri (JKN)..76
13.4 Pejabat Kesihatan Daerah/Kawasan/Bahagian 77
13.5 Klinik Kesihatan (KK) 78
13.6 Jabatan Pendaftaran Negara (JPN)..79
13.7 Jabatan Perangkaan Negara (DOSM) 80
15.Bagaimana Melihat Sejarah Kes 80
GLOSARI...82
LAMPIRAN 84

KATA-KATA ALUAN

Statistik sebenar kematian yang disahkan secara perubatan amat penting bagi membolehkan Malaysia mengenal pasti kadar kematian sebenar yang diakibatkan oleh penyakit-penyakit tertentu. Statistik ini juga diperlukan untuk tujuan pemantauan indikator penyakit seperti penyakit-penyakit kronik di peringkat kebangsaan dan global di mana *United Nation* (UN) melalui *Sustainable Development Goals* (SDG) meletakkan sasaran untuk menurunkan satu per tiga kadar kematian pra-matang akibat penyakit tidak berjangkit pada tahun 2030.

Pada tahun 2014, Jabatan Perangkaan Malaysia telah melaporkan sebanyak 48.5% dari kematian yang didaftarkan di Malaysia adalah merupakan kematian yang tidak disahkan secara perubatan. Daripada jumlah kematian ini, hampir 60% dilaporkan 'sakit tua' sebagai penyebab kematian utama. Kajian *Determination of Cause of Deaths in Malaysia* yang telah dijalankan oleh Institut Kesihatan Umum (IKU) pada tahun 2013-2016 mendapati verifikasi data penyebab kematian berdasarkan temuramah menggunakan borang soal selidik yang telah diadaptasi daripada WHO serta divalidasikan untuk kegunaan di Malaysia telah berjaya menambah baik laporan kematian yang tidak disahkan secara perubatan dan menurunkan peratusan *ill-defined cause of death* daripada 66.4% kepada 25.4%.

Hasil dari kajian tersebut, pada tahun 2017 Kementerian Kesihatan Malaysia telah mengambil inisiatif dan memulakan program Verifikasi Data Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan sebagai satu program bagi menambah baik peratus Kematian Disahkan Secara Perubatan di Malaysia. Kerjasama yang baik telah diperoleh daripada Jabatan Pendaftaran Negara

dan Jabatan Perangkaan Malaysia dalam melaksanakan Program ini. Program yang dilaksanakan berjaya meningkatkan peratus Kematian Disahkan Secara Perubatan dari 52.8% pada tahun 2016 kepada 57.9% pada tahun 2017 dan seterusnya 68.2% pada tahun 2018. Berikutan dengan berlakunya pandemik Covid-19, peratus ini menurun kepada 62.8% pada 2019. Peratus ini meningkat kepada 65.6% pada tahun 2020[4].

Bagi memudahkan urusan pelaksanaan dan pemantauan, Kementerian Kesihatan telah menjadikan program ini sebagai satu sistem atas talian yang dikenali sebagai VeDa. Buku "Panduan dan Prosedur Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan Di Malaysia Edisi 2' ini disediakan bertujuan untuk memberi panduan kepada semua anggota yang terlibat dalam melaksanakan sistem ini. Saya pasti pelaksanaan sistem ini mampu menambah baik statistik kematian disahkan secara perubatan di masa akan datang.

Sekian, terima kasih.

(DATUK DR CHONG CHEE KHEONG)
Timbalan Ketua Pengarah Kesihatan (Kesihatan Awam)

SINGKATAN

DOSM	*Department of Statistics Malaysia* (Jabatan Perangkaan Malaysia)
IKU	Institut Kesihatan Umum
IPKKM	Ibu Pejabat Kementerian Kesihatan Malaysia
JKN	Jabatan Kesihatan Negeri
JM	Jururawat Masyarakat
JPN	Jabatan Pendaftaran Negara
KKM	Kementerian Kesihatan Malaysia
NCD	*Non-Communicable Disease*
PIK	Pusat Informatik Kesihatan
PKA	Pembantu Kesihatan Awam
PKD	Pejabat Kesihatan Daerah
PKN	Pengarah Kesihatan Negeri
PPP	Penolong Pegawai Perubatan
WHO	*World Health Organization* (Pertubuhan Kesihatan Sedunia)

BAB 1: PANDUAN DAN PROSEDUR VERIFIKASI DATA PENYEBAB KEMATIAN YANG TIDAK DISAHKAN SECARA PERUBATAN DI MALAYSIA

1. PENGENALAN

Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan Di Malaysia telah mula dilaksanakan di seluruh negara bermula dari 1 Oktober 2017 dengan tujuan untuk meningkatkan peratus kematian yang disahkan secara perubatan (*Medically Certified Death* – MCD) dan secara langsung menambah baik pelaporan statistik sebab kematian di Malaysia. Verifikasi data ini dilakukan kepada kes-kes kematian berlaku di luar premis kesihatan (hospital) dan disahkan oleh pihak Polis.

Seiring dengan wawasan negara untuk menjadi sebuah negara maju, sistem laporan dan pendaftaran kematian yang sistematik dan terperinci diperlukan bagi membolehkan statistik kematian sebenar negara ini diperoleh. Di samping itu, statistik sebenar kematian yang disahkan secara perubatan amat penting bagi membolehkan Malaysia mengenal pasti kadar kematian sebenar yang diakibatkan oleh penyakit-penyakit tertentu. Statistik ini juga diperlukan untuk tujuan pemantauan indikator penyakit seperti penyakit-penyakit kronik di peringkat kebangsaan dan global. Pertubuhan Kesihatan Sedunia (WHO), telah meletakkan sasaran untuk menurunkan kadar kematian pra-matang sebanyak 25% pada tahun 2025. Di samping itu, *United Nation*, melalui *Sustainable Development Goals* (SDG) mensasarkan penurunan satu per tiga kematian pra-matang akibat NCD pada

tahun 2030. Justeru itu, Malaysia perlu mempunyai statistik dan kadar kematian yang lebih tepat bagi membolehkan Malaysia memberi maklum balas kepada agensi-agensi ini kelak.

Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan yang dijalankan pada tahun 2017 berjaya meningkatkan peratus MCD daripada 52.8% pada tahun 2016 kepada masing-masing 57.9% dan 68.2% pada tahun 2017(1) dan 2018(2). Berikutan dengan berlakunya pandemik Covid-19, peratus ini menurun kepada 62.8% pada 2019(3). Ia meningkat sedikit kepada 65.6% pada tahun 2020(4). Bagi kes-kes yang tidak disahkan secara perubatan (*Non-Medically Certified Death* – NMCD). majoriti sebab kematian dilaporkan masih lagi seperti sebelum ini iatu 'sakit tua'.

Dalam menjalankan verifikasi data penyebab kematian yang tidak disahkan secara perubatan, kerjasama berterusan terutamanya antara Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM), Jabatan Pendaftaran Negara (JPN) dan pihak Polis Di Raja Malaysia (PDRM) amat diperlukan. Di samping itu Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM) turut memainkan peranan penting dalam menerbitkan statistik sebab kematian di Malaysia dengan memasukkan data-data yang diperolehi dari Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan dalam analisa.

Verifikasi data penyebab kematian yang tidak disahkan secara perubatan dilaksanakan bertujuan untuk menambah baik pelaporan penyebab kematian bagi kematian-kematian yang berlaku di luar premis kesihatan (hospital) dan tidak bertujuan untuk mengubah mana-mana Akta sedia ada, tidak boleh

digunakan untuk mengubah penyebab kematian sedia ada dalam pendaftaran di JPN dan tidak boleh digunakan untuk kes-kes mahkamah.

Prosedur Sistem Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan di Malaysia telah dilaksanakan secara manual dengan baik sejak ia mula dijalankan pada tahun 2017. Diperingkat lapangan prosedur ini lebih dikenali sebagai *Verbal Autopsy* iaitu nama yang digunakan di peringkat antarabangsa.

Selaras dengan wawasan kerajaan untuk memberi perkhidmatan yang effektif dan efisien, bagi memperkukuhkan pelaksanaan program, KKM telah membangunkan sistem atas talian yang dikenali sebagai Sistem VeDa (**Ve**rbal Autopsy **Da**ta) bagi menggantikan pelaksaan pengumpulan dan perkongsian data secara manual.

2. OBJEKTIF GARIS PANDUAN

Objektif garis panduan ini adalah untuk memberi panduan kepada semua pegawai dan anggota yang terlibat dalam proses verifikasi data penyebab kematian yang tidak disahkan secara perubatan di semua peringkat di lapangan.

3. KANDUNGAN GARIS PANDUAN

Buku panduan ini mengandungi penerangan tentang tatacara bagaimana verifikasi data-data kematian yang tidak disahkan

secara perubatan dilakukan setelah data-data tersebut diterima dari JPN.

Tatacara ini merangkumi perkongsian data antara JPN, KKM serta DOSM dan kaedah siasatan termasuk penentuan sebab kematian paling wajar yang perlu dilakukan.

Buku panduan ini juga mengandungi langkah-langkah penggunaan sistem VeDa bagi setiap pengguna yang berdaftar mengikut skop tugas yang telah ditentukan oleh fasiliti masing-masing.

4. PELAKSANAAN PROSEDUR

4.1 TAJUK PROSEDUR

Tajuk prosedur yang dimaksudkan adalah **'Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan di Malaysia'**.

4.2 DEFINISI PROSEDUR

Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan atau atau lebih dikanali sebagai *Verbal Autopsy* (VA) merupakan kaedah pengumpulan maklumat mengenai gejala (simptom) atau keadaan yang dialami oleh seseorang yang telah meninggal dunia di luar premis hospital (di rumah) bagi tujuan menentukan sebab kematian yang paling wajar.

4.3 OBJEKTIF PROSEDUR

Meningkatkan peratus kematian disahkan secara perubatan di Malaysia daripada 51.5% (2014) ke arah 80.0% menjelang tahun 2025.

4.4 UNDANG-UNDANG BERKAITAN

Akta Pendaftaran Kelahiran dan Kematian 1957 – Akta 299

4.5 ANGGOTA YANG TERLIBAT

4.5.1 Peringkat KKM

i. Pengarah Kawalan Penyakit
ii. Timbalan Pengarah Kawalan Penyakit
iii. Timbalan Pengarah Pusat Informatik Kesihatan
iv. Setiausaha Bahagian Pengurusan Maklumat
v. Pegawai NCD di ibu pejabat KKM (Pakar Perubatan Kesihatan Awam / Ketua Penolong Pengarah Kanan, Unit Kanser, Cawangan Penyakit Tidak Berjangkit)
vi. Pegawai Teknologi Maklumat, Ibu Pejabat KKM

4.5.2 Peringkat Negeri

i. Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Kesihatan Awam)
ii. Pegawai Epidemiologi NCD Negeri

4.5.3 Peringkat Daerah / Kawasan / Bahagian

i. Pegawai Kesihatan Daerah/Kawasan/ Bahagian
ii. Pakar/Pegawai Perubatan
iii. Penolong Pegawai Perubatan
iv. Penyelia Jururawat
v. Ketua Jururawat
vi. Jururawat Terlatih
vii. Jururawat Masyarakat
viii. Pembantu Kesihatan Awam

4.5.4 Peringkat Klinik Kesihatan

i. Pakar/Pegawai Perubatan
ii. Penolong Pegawai Perubatan
iii. Penyelia Jururawat
iv. Ketua Jururawat
v. Jururawat Terlatih
vi. Jururawat Masyarakat
vii. Pembantu Kesihatan Awam

4.6 KAEDAH PELAKSANAAN

Prosedur Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan di Malaysia telah dijalankan secara manual sejak ia mula dilaksanakan pada bulan Oktober 2017. Selari dengan sistem atas talian yang telah dibangunkan, semua agensi/fasiliti dan anggota yang terlibat dengan pelaksanaan diminta untuk menggunakan sistem atas talian (VeDa) melalui 4 modul yang dibangunkan iaitu:

1) Modul 1 : Modul Muat Naik
2) Modul 2 : Modul Siasatan
3) Modul 3 : Modul Muat Turun
4) Modul 4 : Modul Laporan

4.6.1 Perincian bagi setiap modul

1) Modul 1 : Modul Muat Naik

i. Modul ini hanya boleh diakses oleh JPN dan PIK
ii. JPN memuat naik data kematian secara bulanan
iii. Data yang dimuat naik diasingkan secara automatik oleh sistem dan boleh terus diakses oleh PKD/PKK/PKB.
iv. Peranan PIK : Memandangkan wujud pensempadanan serta poskod yang kurang jelas antara Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Selangor, data kematian untuk Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur (WPKL) tidak dapat diasingkan secara automatik oleh sistem dan oleh itu pangasingan data dilakukan secara manual di peringkat ibu pejabat. Begitu juga dengan negeri Melaka, oleh kerana wujud pelaporan kes kematian yang hanya menyatakan lokasi di Melaka bagi Daerah Melaka Tengah, data dari JPN juga tidak dapat diasingkan secara automatik dan akan dilakukan secara manual di peringkat ibu pejabat. Bagi kedua-dua negeri/wilayah ini, pihak ibu pejabat KKM akan memuat naik data selepas pengasingan selesai dilakukan untuk diakses oleh PKD yang berkenaan.

2) Modul 2 : Modul Siasatan

i. Hanya pegawai di lapangan yang terlibat secara langsung dan berdaftar menggunakan emel rasmi KKM sahaja boleh mengakses modul ini dan ia terhad kepada skop tugas yang telah ditentukan.

ii. Melakukan siasatan kes NMCD dengan menjalankan temuramah kepada waris si mati / pemaklum menggunakan borang soal selidik WHO yang telah diadaptasi dan dilakukan validasi untuk digunakan di Malaysia serta telah dijadikan sebagai *e-form* dalam sistem VeDa.

   a) *e-form* 12 tahun dan ke atas (eVA 01/2017)

   b) *e-form b*awah 12 tahun (eVA 02/2017 pindaan 01/2022)

iii. Menentukan sebab kematian paling wajar (sebab kematian utama dan *underlying*) mengikut format WHO

iv. Mengesahkan sebab kematian paling wajar

v. Mengkodkan sebab kematian mengikut ICD-10

vi. Mengesahkan sebab kematian mengikut ICD-10

vii. Pegawai dan peranan yang ditetapkan bagi Modul Siasatan adalah adalah:

   a) **Pegawai Penyelaras Program VA** (LO) - di PKD/PKK/PKB dan di KK

   b) **Pegawai Siasatan** (di KK atau *PKD/ PKK/PKB) menjalankan temuramah menggunakan *e-form.*

c) **Pegawai Penentu Sebab Kematian** (di KK atau *PKD/PKK/PKB) – menyemak maklumat hasil dari temuramah yang dijalankan dan menentukan sebab kematian paling wajar (MO1).

d) **Pegawai Pengesah Sebab Kematian** (di KK atau *PKD/PKK/PKB – menyemak sebab kematian yang telah ditentukan oleh Pegawai Penentu dan mengesahkan sebab kematian tersebut sekiranya ia adalah yang paling sesuai dan tepat (MO2/Pakar Perubatan).

e) **Pengawai Pengkodan ICD-10** di PIK

*Ini adalah bagi PKD/PKK/PKB yang menjalankan sendiri siasatan/temuramah dan tidak mengagihkan kes ke KK

viii. Siasatan hanya boleh dilakukan dengan menemuramah waris simati. Semakan rekod simati di pejabat rekod hospital atau klinik kesihatan tidak dibenarkan kerana ia akan menimbulkan bias maklumat. Wujud kemungkinan bahawa simati meninggal dunia bukan akibat dari penyakit yang dialami sebelum itu.

ix. Temuramah dijalankan oleh pasukan VA di Klinik Kesihatan (atau PKD/PKK/PKD yang memilih untuk tidak mengagihkan kes ke klinik kesihatan dan melakukan sendiri siasatan) sama ada dengan cara:

a) *Panggilan telefon – ini adalah bagi kes-kes yang dibekalkan nombor telefon pemaklum oleh JPN. Panggilan telefon perlu dilakukan menggunakan telefon jabatan pada hari dan waktu bekerja.
b) Bersemuka – ini adalah bagi kes-kes yang tidak dibekalkan nombor telefon oleh JPN

x. Semua maklumat yang diperlukan di dalam e-borang soal selidik VeDa hendaklah dlengkapkan dan jalankan temuramah mengikut aliran arahan (*command*) yang diberi. Ini termasuk soalan *open-ended questionnaire* di peringkat awal.

xi. Setelah siasatan selesai dan temuramah berjaya dijalankan, Pegawai/Pakar Perubatan yang ditugaskan sebagai Pegawai Penentu Sebab Kematian perlu menyemak maklumat hasil temuramah dan menggunakan maklumat yang diperolehi untuk menentukan sebab kematian yang paling wajar.

xii. Setelah selesai menentukan sebab kematian paling wajar, Pegawai Penentu perlu menyatakan nombor daftar Majlis Perubatan Malaysia (MMC) di ruang yang disediakan dan menghantar maklumat hasil siasatan VA kepada Pegawai Pengesah di KK.

xiii. Pegawai Pengesah perlu menyemak sebab kematian paling wajar yang telah ditentukan oleh Pegawai Penentu dan mengesahkan maklumat yang tertera di dalam sistem VeDa, seterusnya

menghantar maklumat kepada Pegawai Penyelaras VA di KK untuk dihantar ke Pegawai Penyelaras VA di PKD/PKK/PKB.

xiv. Pegawai Penentu Sebab Kematian, Pegawai Pengesah, Pegawai Penyelaras VA KK dan Pegawai Penyelaras VA PKD/PKK/PKB boleh mengarahkan siasatan dilakukan semula sekiranya tidak berpuas hari dengen hasil VA yang diperolehi.

xv. **LO** di PKD/PKK/PKB perlu menyemak hasil siasatan VA yang dijalankan di daerah sebelum menghantar maklumat kes NMCD yang telah berjaya dilakukan verifikasi beserta sebab kematian paling wajar kepada PIK untuk dikodkan mengikut ICD-10.

3) Modul 3 : Modul Muat turun

DOSM muat turun data kematian yang dilakukan VA dan telah dikodkan mengikut ICD-10 untuk digunakan di dalam penerbitan tahunan Statistik Sebab Kematian di Malaysia.

4) Modul 4 : Modul Laporan

Mangandungi paparan-paparan (*dashboard*) jumlah kematian NMCD serta prestasi pelaksaan VA mengikut tempoh, lokasi dan fasiliti / agensi.

4.7 CARTA ALIR PROSES VERIFIKASI DATA KEMATIAN YANG TIDAK DISAHKAN SECARA PERUBATAN

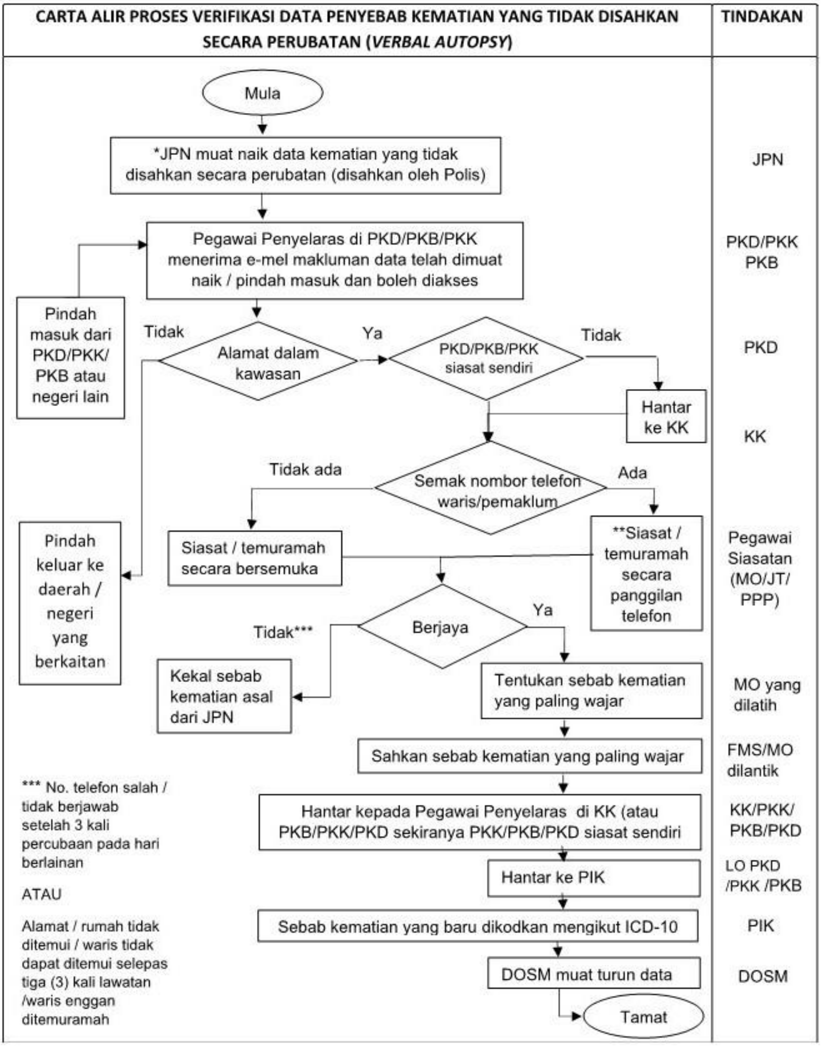

*WPKL dan Melaka data kematian akan dimuatnaik selepas diasingkan kepada daerah secara manual oleh PIK

**kaedah dilaksanakan rentetan dari situasi pandemik Covid-19 yang berlaku dan akan dikekalkan sekiranya kualiti siasatan secara panggilan telefon adalah baik

5. FUNGSI DAN TANGGUNGJAWAB

Bagi tujuan melancarkan proses pelaksanaan sistem ini, setiap pegawai dan anggota yang terlibat adalah bertanggungjawab terhadap perkara-perkara yang disenaraikan.

5.1 Pengarah Kawalan Penyakit / Timbalan Pengarah Kawalan Penyakit (PTB)

i. Mempengerusikan mesyuarat-mesyuarat yang berkaitan di peringkat KKM; dan
ii. Memastikan Sistem Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan dilaksanakan berterusan di seluruh negara mengikut prosedur yang ditetapkan.

5.2 Unit Pencegahan dan Kawalan Penyakit Kanser, Cawangan NCD, Bahagian Kawalan Penyakit, Ibu Pejabat KKM (IPKKM)

a) Pakar Perubatan Kesihatan Awam

i. Bertanggungjawab kepada pelaksanaan Prosedur Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan di seluruh negara (intra-inter agensi) termasuk sistem VeDa
ii. Bertindak sebagai pegawai yang membuat penilaian pencapaian / kualiti pelaksanaan program dan menyediakan usul polisi baru sekiranya diperlukan serta mendapatkan

kelulusan pegawai-pegawai atasan di KKM bagi menambahbaik pelaksanaan program.

iii. Menyelaras kerjasama berterusan antara KKM dan agensi-agensi lain di luar KKM (JPN, DOSM)

iv. Berkerjasama dengan pegawai-pegawai lain di IPKKM :
   - Bahagian Pengurusan Maklumat (BPM)
   - Bahagian Perancangan (Pusat Informatik Kesihatan) IPKKM
   - Bahagian Pembangunan Kesihatan Keluarga (BPKK)

v. Bertindak sebagai Penyelaras Bersama / *Co-Manager* kepada sistem atas talian Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan (VeDa).

vi. Memastikan data dari JPN bagi Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur (JKWPKL) dan Melaka diasingkan mengikut daerah secara manual sebelum dimuat naik ke dalam sistem oleh PIK.

vii. Mengakses sistem atas talian secara berterusan bagi memantau maklumat-maklumat pelaksanaan di lapangan melalui modul laporan:
   - Jumlah kes yang berjaya disiasat (secara telefon atau bersemuka)
   - Jumlah kes yang berjaya dikodkan ke ICD 10 oleh PIK
   - Jumlah kes yang tidak berjaya dilakukan sisasatan dan sebabnya

viii. Memberi input teknikal kepada mana-mana agensi / pegawai yang memerlukan.
ix. Menjalankan lawatan pemantauan / penyeliaan ke negeri / daerah / KK tertentu mengikut keperluan.
x. Menganjurkan bengkel / latihan peringkat kebangsaan kepada anggota terlibat.
xi. Menyelia / melibatkan diri dalam sesi latihan / taklimat di peringkat negeri sekiranya diperlukan.
xii. Memastikan permohonan untuk pengguna baru sistem di daftar'kan mengikut peringkat akses yang bersesuaian.
xiii. Memastikan akses kepada sistem VeDa bagi pegawai-pegawai yang tidak lagi terlibat dalam pelaksanaan Prosedur Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan dibatalkan.
xiv. Memberi peringatan kepada semua pegawai yang terlibat dalam pelaksanaan prosedur dan sistem VA supaya kerahsiaan maklumat simati dan waris simati dipatuhi setiap masa.
xv. Bekerjasama dengan agensi penyelidikan tertentu bagi kajian-kajian sama ada berkaitan dengan sistem yang dilaksanakan mahu pun yang melibatkan pengunaan data yang diperolehi dari pelaksanaan prosedur / sistem VA.

b) Ketua Jururawat

i. Bertindak sebagai Pengurus kepada sistem atas talian Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan (VeDa).
ii. Mendaftarkan permohonan untuk pengguna baru sistem mengikut peringkat akses yang ditentukan oleh fasiliti di lapangan.
iii. Membatalkan akses kepada pegawai-pegawai yang tidak lagi terlibat dalam pelaksanaan Sistem Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan.
iv. Memastikan data dari JPN bagi Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur (JKWPKL) dan Melaka diasingkan mengikut daerah secara manual sebelum dimuat naik ke dalam sistem oleh PIK.
v. Mengakses sistem atas talian secara berterusan bagi:
    - memastikan semua data NMCD yang dimuat naik ke dalam sistem boleh diakses oleh pegawai yang berkenaan di Pejabat Kesihatan Daerah / Kawasan / Bahagian (PKD/PKK/PKB).
    - Memantau maklumat-maklumat pelaksanaan di lapangan melalui modul laporan.
    - Jumlah kes yang berjaya disiasat (secara telefon atau bersemuka)
    - Jumlah kes yang berjaya dikodkan ke ICD 10 oleh PIK
    - Jumlah kes yang tidak berjaya dilakukan sisasatan dan sebabnya

   - Boleh mengakses atau melihat data kes yang dihantar ke PKD/PKK/PKB.

vi. Turut menjalankan lawatan pemantauan / penyeliaan ke negeri / daerah / KK tertentu mengikut keperluan.
vii. Menjadi urusetia mesyuarat dengan agensi-agensi terlibat.
viii. Membantu penganjuran bengkel / latihan peringkat kebangsaan kepada anggota terlibat.
ix. Melibatkan diri dalam sesi latihan / taklimat di peringkat negeri sekiranya diperlukan.

5.3 Timbalan Pengarah Pusat Informatik Kesihatan (PIK)

i. Memastikan pegawai yang dipertanggungjawabkan di PIK mengases modul yang berkaitan di dalam sistem VeDa secara berterusan.
ii. Memastikan rekod daftar kematian bagi JKWPKL dan Melaka yang dimuat naik oleh JPN diakses dan diasingkan mengikut daerah yang berkenaan dan dimuatnaik ke dalam sistem VeDa.
iii. Memastikan setiap rekod daftar kematian yang telah dilakukan verifikasi beserta sebab kematian paling wajar (*most probable cause of death*) dan dihantar oleh PKD/PKK/PKB di dalam sistem VeDa boleh diakses.
iv. Memastikan pengkodan ICD-10 dilakukan mengikut prosedur yang ditetapkan. bagi kes-kes yang telah dihantar oleh PKD/PKK/PKB di dalam sistem VeDa.
v. Memastikan maklumat ICD-10 bagi kes-kes yang telah dikodkan disahkan bagi membolehkan pihak DOSM memuat turun data-data berkenaan.

vi. Mengakses secara berkala komponen-komponen laporan yang berkaitan.

5.4 SUB Bahagian Pengurusan Maklumat

i. Memastikan pegawai yang dipertanggungjawabkan di BPM memantau semua modul di dalam sistem VeDa secara berterusan.
ii. Memastikan pegawai yang dipertanggungjawabkan di BPM Melakukan *trouble shoot* dan membaik pulih mana-mana komponen dalam sistem yang dikenalpasti mengalami masalah.
iii. Memantau perjalanan sistem berjalan lancar mengikut KPI yang telah ditetapkan.
iv. Bertindak sebagai pegawai yang membuat penilaian pencapaian / kualiti pelaksanaan program.

5.5 Pegawai Teknologi Maklumat, Ibu Pejabat KKM

i. Memantau sistem yang dibangunkan supaya sentiasa boleh diakses oleh semua pegawai yang berdaftar dan berfungsi dengan baik.
ii. Melakukan *trouble shoot* dan membaik pulih mana-mana komponen dalam sistem yang dikenalpasti mengalami masalah.
iii. Memberi taklimat / latihan kepada pagawai-pegawai yang terlibat dengan pelaksanaan sama ada di peringkat kebangsaan, negeri atau daerah mengenai tatacata penggunaan sistem atas talian Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan mengikut keperluan.

iv. Memantau, menyelenggara dan memastikan Pengkalan Data sistem berjalan lancar dan sentiasa dikemaskini secara berterusan.

5.6 Pengarah Institut Kesihatan Umum (IKU)

i. Melaksanakan kajian / memberi input kepakaran dalam kajian-kajian yang berkaitan Prosedur Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan yang dilaksanakan di Malaysia.

ii. Membantu dalam anjuran latihan bagi komponen *Verbal Autopsy WHO Method* semasa bengkel atau latihan kepada anggota yang terlibat mengikut keperluan.

5.7 Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Kesihatan Awam)

Memastikan pelaksanaan program dan sistem Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan berjalan lancar di negeri masing-masing.

5.8 Pegawai Epidemiologi NCD Negeri

i. Memantau pelaksanaan program Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan di peringkat negeri dan daerah.

ii. Mengkases sistem Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan atas talian secara berterusan bagi memantau status pelaksanaan program di peringkat negeri yang melibatkan siasatan (temuramah secara panggilan telefon / bersemuka) dan penentuan sebab kematian paling wajar dilaksanakan di semua daerah.

iii. Menjadi pegawai rujukan di peringkat negeri bagi program Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan yang dilaksanakan.
iv. Menganjurkan kursus / bengkel / taklimat di peringkat negeri.
v. Melibatkan Pegawai Kesihatan Primer di JKN untuk sama-sama memantau pelaksanaan di lapangan.

5.9 Pegawai Kesihatan Primer Negeri

Bersama-sama Pegawai Epidemiologi NCD Negeri memantau pelaksanaan program di peringkat negeri, daerah dan klinik-klinik kesihatan.

5.10 Pegawai Kesihatan Daerah/Kawasan/Bahagian

i. Memastikan program Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan berjalan lancar di peringkat daerah.
ii. Memastikan program di daerah dijalankan mengikut prosedur yang ditetapkan.
iii. Mengenal pasti serta melantik Pakar / Pegawai Perubatan di setiap PKD/PKK/PKB untuk menjadi pegawai penyelaras (*focal person / Liaison Officer*) program Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan bagi peringkat daerah.
iv. Bertanggungjawab melantik Pakar Perubatan Keluarga atau *senior MO* sebagai Pegawai Penentu dan Pegawai Pengesah sebab kematian paling wajar.
v. Bagi PKD/PKK/PKB yang menjalankan sendiri siasatan, Pegawai Kesihatan Daerah / Kawasan / Bahagian boleh bertindak sebagai pegawai yang

menyemak maklumat yang diperolehi melalui verifikasi (temuramah) dan memuktamadkan penyebab kematian yang sewajarnya secara atas talian.

vi. Memastikan rekod daftar kematian yang diterima di dalam sistem VeDa diasingkan mengikut klinik kesihatan / kawasan operasi / oleh Pegawai Penyelaras (LO) di daerah.

vii. Memastikan kes untuk pindah keluar dihantar semula secara atas talian kepada daerah yang berkenaan di negeri yang sama atau negeri lain.

viii. Memastikan kes pindah masuk yang dihantar oleh daerah lain melalui VeDa diterima dan dilakukan verifikasi data penyebab kematian di lapangan;

ix. Membentuk/memastikan pasukan VA dibentuk di peringkat daerah dan klinik kesihatan yang diketuai oleh Pegawai Perubatan untuk menjalankan siasatan kematian di luar hospital;

x. Memantau pelaksanaan sistem di peringkat daerah / kawasan / bahagian;

xi. Memastikan kes-kes kematian yang telah dilakukan verifikasi oleh pasukan VA disemak dan disahkan secara atas talian melalui Sistem VeDa oleh Pakar / Pegawai Perubatan yang dilantik / diberi tanggungjawab serta disiapkan dalam tempoh yang ditentukan sebelum dihantar ke KKM (PIK) untuk tujuan pengkodan ICD-10.

xii. Memastikan kes-kes kematian yang telah telah dilakukan verifikasi dan diberi sebab kamatian dikembalikan kepada Pegawai Penyelaras di KK untuk

semakan semula sekiranya PKD/PKK/PKB tidak berpuas hati dengan sebab kematian yang diberi.

5.11 Pegawai Perubatan Yang Menjaga Program (Penyelaras) di PKD/PKB/PKK

i. Menyelia Pasukan Verifikasi Data Penyebab Kematian (PVDPK / VA) di peringkat daerah.
ii. Mengasingkan senarai rekod daftar kematian yang diterima mengikut klinik kesihatan / kawasan operasi dan menghantar senarai tersebut kepada klinik berkaitan melalui sistem VeDa.
iii. Mengenal pasti Pakar / Pegawai Perubatan di setiap klinik kesihatan untuk menjadi Pegawai Penyelaras program Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan.
iv. Memastikan klinik-klinik kesihatan yang berkaitan melaksanakan program VA mengikut tatacara yang ditetapkan.
v. Perlu mahir mengendali sistem VeDa dan menjadi Pegawai Rujukan di peringkat Daerah.
vi. Menganjur sesi latihan / taklimat pelaksanaan VA di peringkat Daerah / Kawasan / Bahagian sekurang-kurangnya sekali setahun untuk pegawai-pegawai yang terlibat.
vii. Boleh bertindak sebagai Pegawai Siasatan sekiranya pihak PKB/PKK/PKD memilih untuk menjalankan sendiri sisatan VA di prtingkat PKB/PKK/PKD dan bukan oleh KK.

5.12 Pakar Perubatan / Pegawai Perubatan / Pegawai Kesihatan Daerah yang telah dilatih dan dilantik untuk menentukan penyebab kematian paling wajar (Pegawai Penentu)

i. Menyemak maklumat (hasil temuramah) di borang soal selidik atas talian (*e-form*) yang dihantar oleh Pegawai Siasatan VA.
ii. Menentukan sebab kematian yang paling wajar termasuk *underlying cause of death* mengikut format seperti di sistem atas talian (VeDa).
iii. Memasukkan nombor MPM (MMC) di ruang yang disediakan.
iv. Menghantar maklumat tersebut (menggunakan e-Borang *Cause of Death)* melalui VeDa kepada Pegawai Pengesah di KK (atau PKD/PKK/PKB bagi yang memilih untuk tidak mengagihkan kes ke KK).

5.13 Pakar Perubatan / Pegawai Perubatan / Pegawai Kesihatan Daerah bertindak sebagai Pegawai Pengesah untuk mengesahkan sebab kematian yang telah ditentukan oleh Pegawai Penentu

i. Menyemak sebab kematian yang paling wajar termasuk *underlying cause of death* berdasarkan maklumat yang ada di dalam VeDa.
ii. Mengesahkan sebab kematian baru (hasil dari VA) sekiranya berpuasa hati dengan sebab kematian yang ditentukan oleh Pegawai Penentu dan menghantar kepada Pegawai Penyelaras di KK (atau PKD/PKK/PKB bagi yang memilih untuk tidak mengagihkan kes ke KK).

5.14 Pegawai Perubatan / Penolong Pegawai Perubatan / Jururawat Terlatih

i. Menjalankan temuramah /siasatan verifikasi data penyebab kematian menggunakan borang soal-selidik *e-form* berdasarkan senarai rekod daftar kematian yang diterima secara bulanan dari JPN melalui sistem dan makluman melalui e-mel.

ii. Kaedah yang digunakan bagi menjalankan siasatan / temuramah:

   a) Secara panggilan telefon menggunakan telefon rasmi Jabatan/KK bagi kes-kes yang dibekalkan nombor telefon, atau

   b) secara bersemuka bagi kes-kes tidak dibekalkan nombor telefon.

5.15 Penyelia Jururawat

Menyelaras pelaksanaan aktiviti siasatan / temuramah yang perlu dilakukan di luar waktu pejabat kerana melibatkan tuntutan lebih masa (OT).

5.16 Jururawat Masyarakat / Pembantu Kesihatan Awam

i. Membantu mengenal pasti alamat tempat kediaman waris / pemaklum bagi kes-kes yang memerlukan siasatan / temuramah secara bersemuka.

ii. Pergi ke tempat kediaman waris / pemaklum bersama pegawai yang menjalankan temuramah verifikasi data kematian secara bersemuka sekiranya diperlukan, dan

iii. Membawa sebarang dokumen yang diketahui berkaitan si mati bagi kes yang sukar dikesan di peringkat Mesyuarat Jawatankuasa Kampung atau Rukun Tetangga.

6. RETEN

a) Dengan wujudnya sistem atas talian bagi Verifikasi Data Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan, reten secara manual yang digunakan sebelum ini dimansuhkan.

b) Pemantauan pelaksanaan VA dilakukan secara atas talian menggunakan pelaporan yang dijana secara automatik melaui paparan *dashboard* di Modul 3 sistem VeDa

*Pemantauan pelaksanaan VA melalui lawatan lapangan dilakukan mengikut keperluan.

7. SISTEM ATAS TALIAN VERIFIKASI DATA KEMATIAN YANG TIDAK DISAHKAN SECARA PERUBATAN (VeDa)

Sistem atas talian Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan dibangunkan dengan tujuan untuk melancarkan pelaksanaan prosedur VA secara keseluruhan.

Hanya pegawai yang terlibat secara langsung dan berdaftar dengan pemilik sistem iaitu BKP menggunakan emel rasmi

KKM boleh mengakses sistem mengikut modul dan tugasan yang ditentukan.

Penjelasan lanjut mengenai tatacara penggunaan VeDa dinyatakan di dalam BAB 2 buku panduan ini.

8. SENARAI RUJUKAN

a) Jabatan Perangkaan. Penerbitan Perangkaan Sebab Kematian Malaysia 2018
b) Jabatan Perangkaan. Penerbitan Perangkaan Sebab Kematian Malaysia 2019
c) Jabatan Perangkaan. Penerbitan Perangkaan Sebab Kematian Malaysia 2020
d) Jabatan Perangkaan. Penerbitan Perangkaan Sebab Kematian Malaysia 2020

BAB 2: MANUAL PENGGUNA BAGI SISTEM VERIFIKASI DATA PENYEBAB KEMATIAN YANG TIDAK DISAHKAN SECARA PERUBATAN DI MALAYSIA (VeDa)

1. Peranan Pengguna di Pejabat Kesihatan Daerah /Kawasan / Bahagian (PKD/PKK/PKB) dan Klinik Kesihatan (KK)

Peranan	Kategori
Pengguna Pejabat Kesihatan Daerah (PKD)	1. Pegawai Penyelaras VA (Pegawai Perubatan MO1) 2. Pegawai Siasatan (MO1/PPP/JT) 3. Pegawai Penentu COD (MO1) 4. Pegawai Pengesah COD (FMS/MO2)
Pengguna Klinik Kesihatan (KK)	1. Pegawai Penyelaras VA (Pegawai Perubatan MO1) 2. Pegawai Siasatan (MO1/PPP/JT) 3. Pegawai Penentu COD (MO1) 4. Pegawai Pengesah COD (FMS/MO2)

2. Carta Alir Modul Tugasan di PKD/PKK/PKB

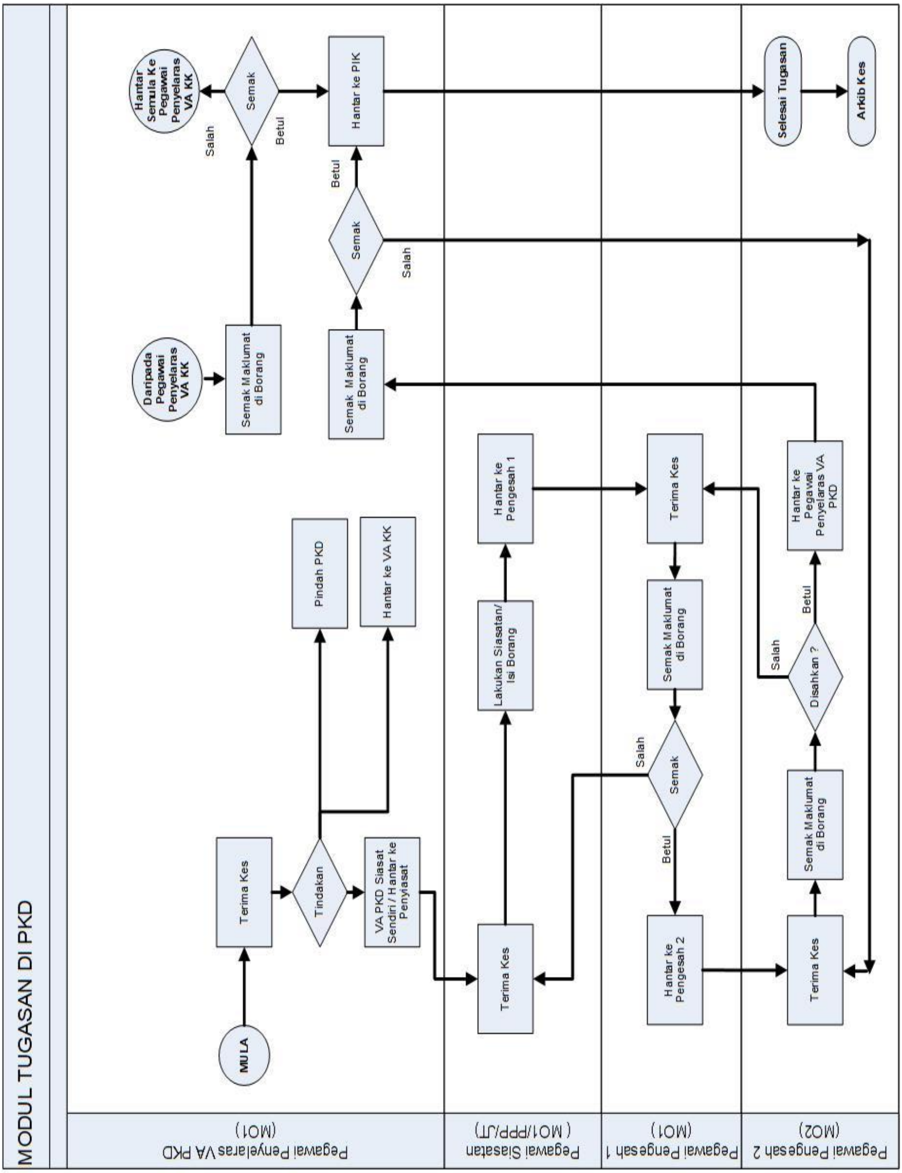

3. Carta Alir Modul Tugasan di Klinik Kesihatan (KK)

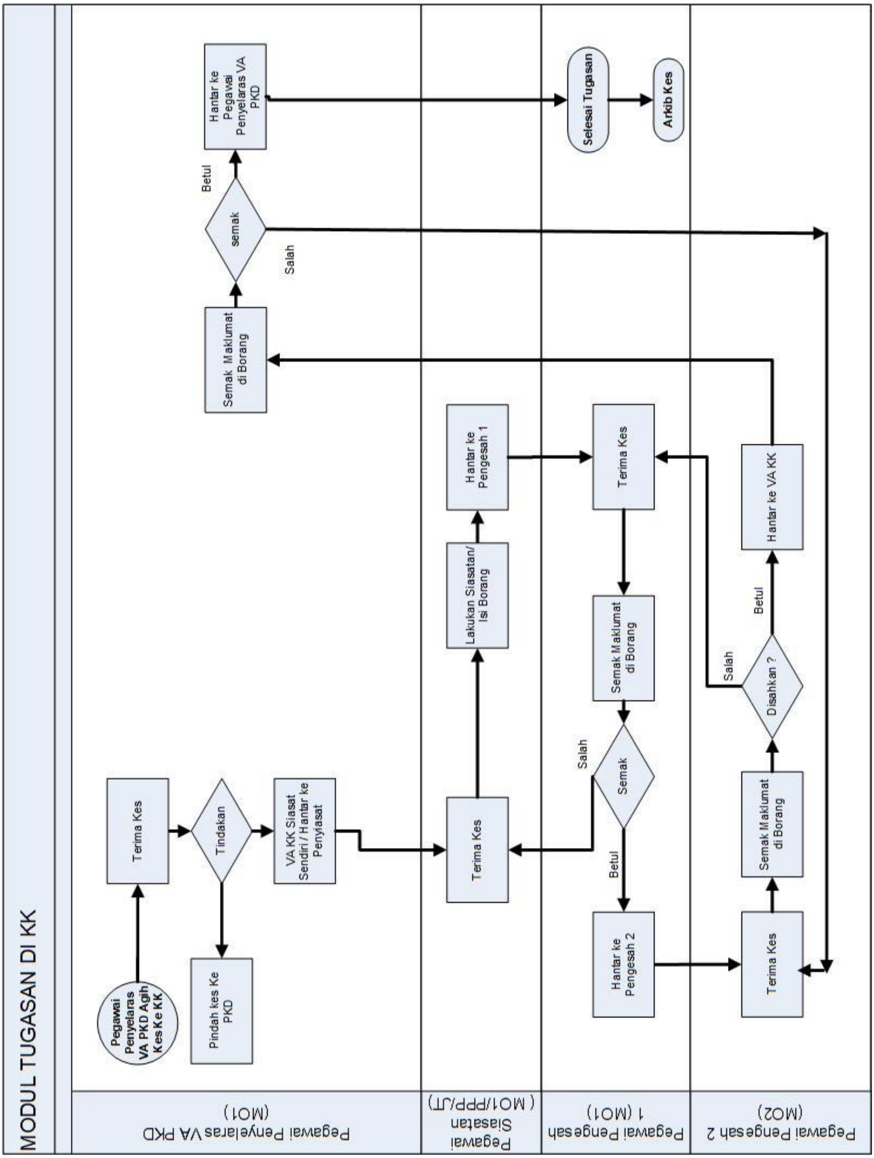

4. Capaian ke Sistem VeDa

Pengguna boleh mengakses Sistem VeDa melalui pautan berikut:
http://veda.moh.gov.my

Skrin Hadapan Sistem VeDa akan dipaparkan seperti berikut:

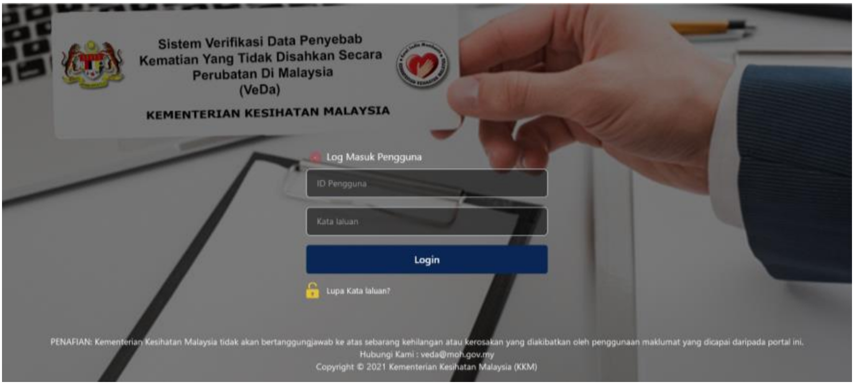

5. Tatacara Log Masuk / Tukar Kata Laluan / Lupa Kata Laluan

5.1 Log Masuk

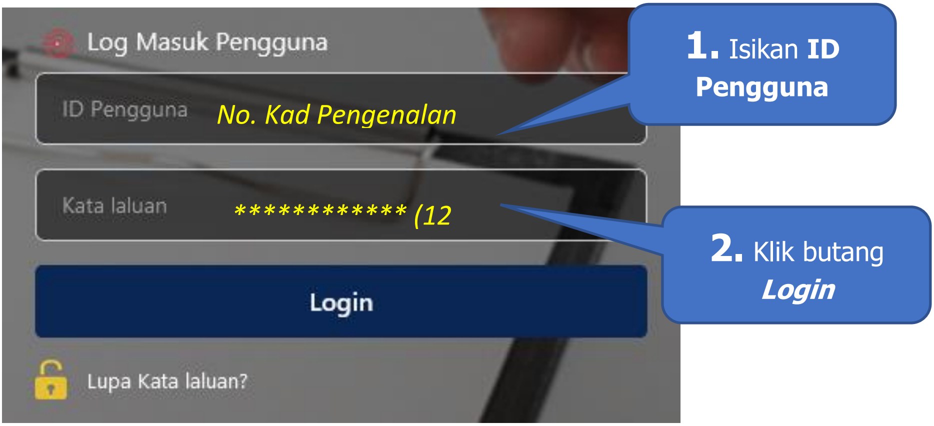

a) Masukkan ID Pengguna dan Kata Laluan yang telah didaftarkan oleh Pentadbir Sistem dan klik butang **Login**. (***ID Pengguna adalah No. Kad Pengenalan pengguna)*

5.2 Tukar Kata Laluan

a) Bagi pengguna kali pertama log masuk, kata laluan adalah *default password* yang diberikan oleh Pentadbir Sistem melalui emel.

b) Pengguna akan diminta untuk menukar kata laluan yang baru sebaik berjaya log masuk ke sistem.

c) Skrin Profil Pengguna akan dipaparkan seperti berikut:

d) Pengguna perlu mencipta kata laluan yang baru dan sahkan kata laluan tersebut.
e) Klik butang **Simpan** untuk menyimpan kata laluan yang baru tersebut.
f) Pengguna akan di log keluar dan pengguna perlu log masuk semula menggunakan kata laluan yang baru.
g) Skrin Log Masuk akan dipaparkan dengan notifikasi "Katalaluan berjaya ditukar. Sila login semula"

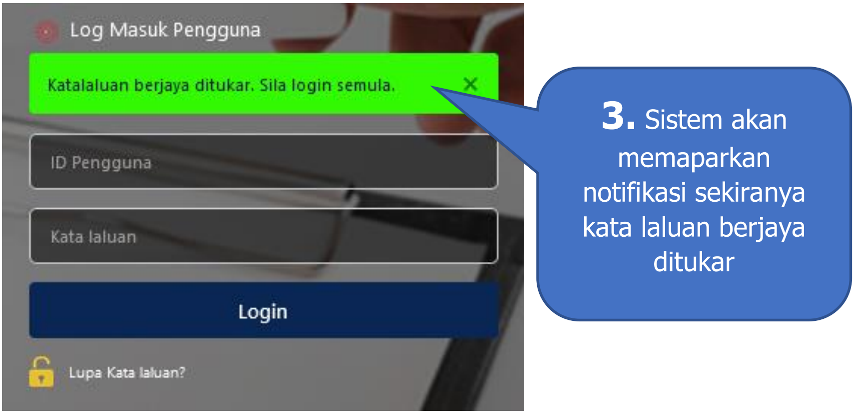

5.3 Lupa Kata Laluan

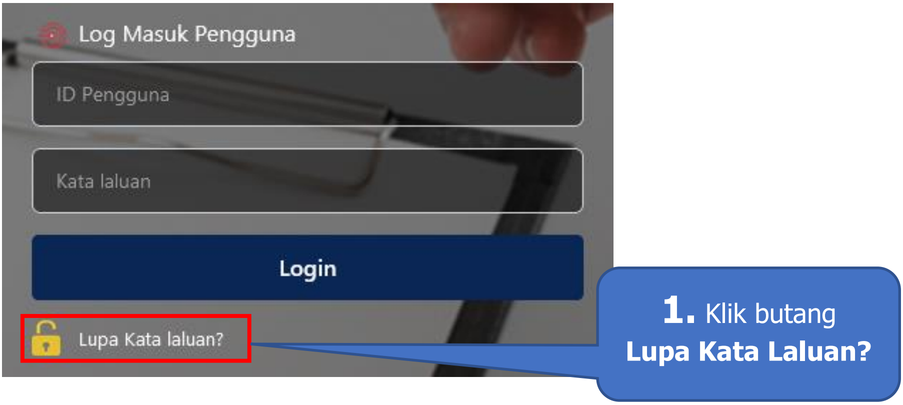

a) Klik pada pautan **Lupa Kata Laluan**. Skrin Lupa Kata Laluan akan dipaparkan.
b) Pengguna perlu mengisi ID Pengguna dan alamat emel yang didaftarkan.
c) Seterusnya klik butang **Tukar Kata Laluan**. Kata laluan yang baru akan dihantar ke emel pengguna.

*(**Sistem hanya menerima alamat emel rasmi kerajaan sahaja. Cth: ****@moh.gov.my)*

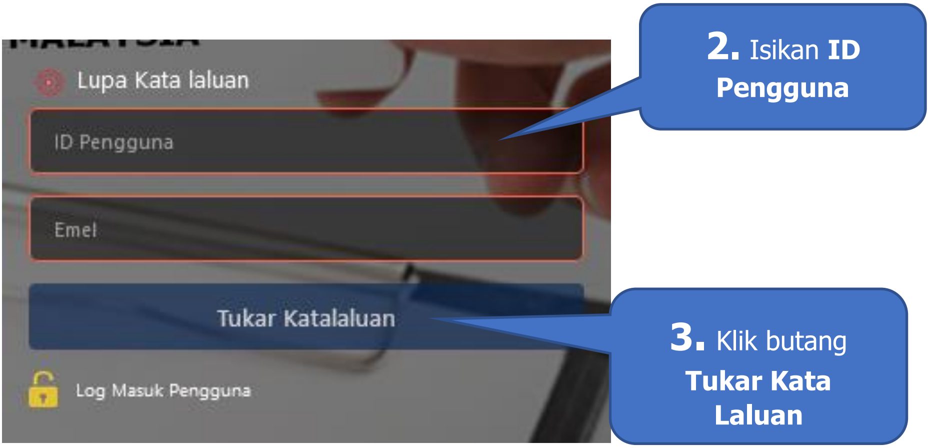

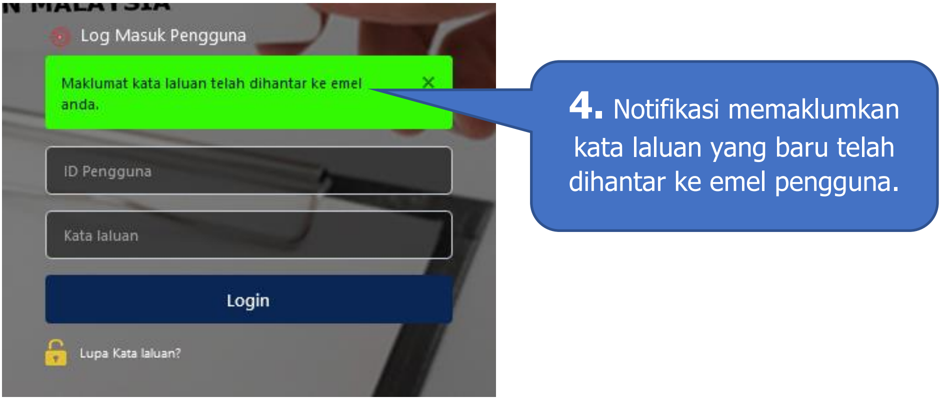

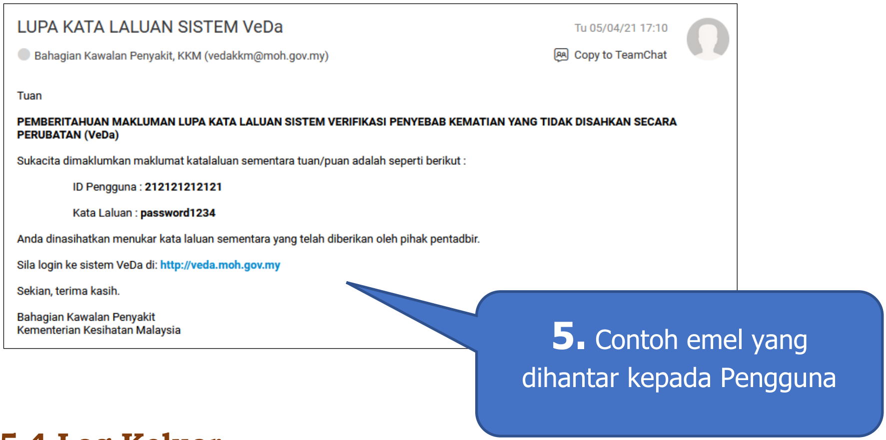
LUPA KATA LALUAN SISTEM VeDa

Bahagian Kawalan Penyakit, KKM (vedakkm@moh.gov.my)

Tu 05/04/21 17:10

Copy to TeamChat

Tuan

PEMBERITAHUAN MAKLUMAN LUPA KATA LALUAN SISTEM VERIFIKASI PENYEBAB KEMATIAN YANG TIDAK DISAHKAN SECARA PERUBATAN (VeDa)

Sukacita dimaklumkan maklumat katalaluan sementara tuan/puan adalah seperti berikut :

ID Pengguna : **212121212121**

Kata Laluan : **password1234**

Anda dinasihatkan menukar kata laluan sementara yang telah diberikan oleh pihak pentadbir.

Sila login ke sistem VeDa di: http://veda.moh.gov.my

Sekian, terima kasih.

Bahagian Kawalan Penyakit
Kementerian Kesihatan Malaysia

5.4 Log Keluar

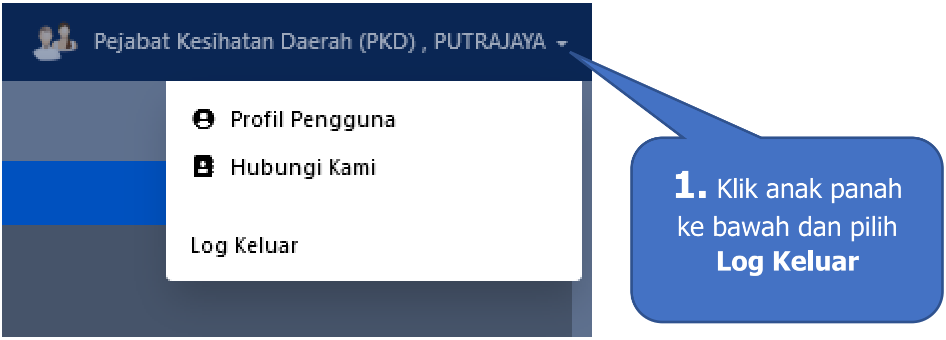

Untuk log keluar sistem, klik anak panah pada **Nama Fasiliti** di bahagian atas kanan skrin dan pilih **Log Keluar.**

6. Tatacara Pengguna di Jabatan Pendaftaran Negara (JPN)

6.1 Muat Naik Kes

a) Setelah log masuk, Skrin *Dashboard* akan dipaparkan.
b) Dalam menu Tugasan, klik pada link **Muat Naik**. Skrin Muat Naik Data akan dipaparkan di ruangan kanan skrin.
c) Isikan **Tahun** dan **Bulan** maklumat si mati.
d) Klik butang ***Browse*** untuk memuat naik fail maklumat si mati. Pastikan fail yang dimuat naik adalah dalam format **.csv.
e) Seterusnya, klik butang **Muat Naik** untuk menyimpan dan menghantar fail kepada Pentadbir Sistem di PIK.

6.2 Jana Laporan

a) Setelah log masuk, Skrin *Dashboard* akan dipaparkan.
b) Dalam menu Laporan, klik pada link **JPN**. Skrin Laporan akan dipaparkan di ruangan kanan skrin.
c) Isikan **Tahun** dan **Bulan** maklumat si mati.
d) Seterusnya, klik butang **Jana Laporan** untuk menjana laporan yang dimohon. Laporan yang dijana adalah dalam format **.pdf.

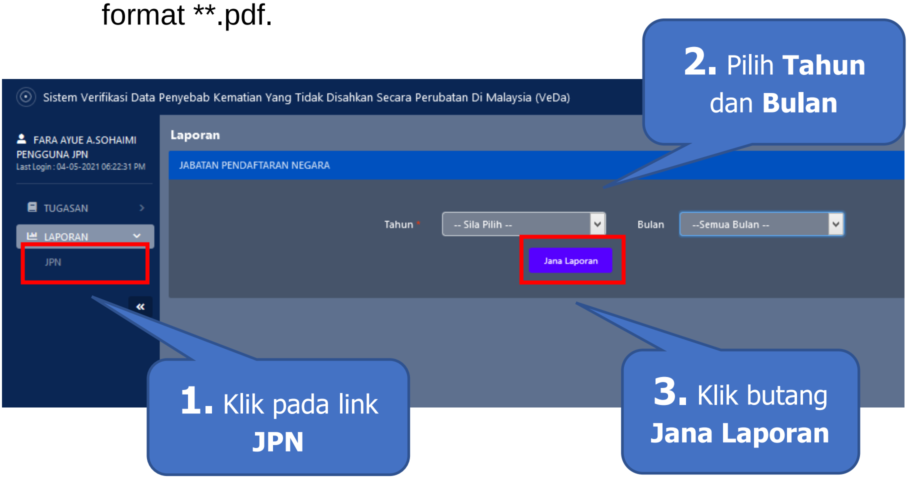

7. Tatacara Pengguna di Pusat Informatik Kesihatan (PIK), KKM

7.1 Muat Turun Kes

a) Setelah log masuk, Skrin *Dashboard* akan dipaparkan.
b) Dalam menu Tugasan, klik pada link **Muat Turun**. Skrin Muat Turun Data akan dipaparkan di ruangan kanan skrin.
c) Pilih **Tahun** dan **Bulan** bagi data yang diperlukan.

d) Klik butang **Muat Turun Data** untuk memuat turun fail maklumat si mati dan *Save* fail tersebut ke dalam komputer.

7.2 Agih Kes

a) Setelah log masuk, Skrin *Dashboard* akan dipaparkan.

b) Dalam menu Tugasan, klik pada link **Agihan Kes**. Skrin Agihan Kes akan dipaparkan di ruangan kanan skrin. Senarai nama si mati yang diterima dari JPN akan dipaparkan untuk tindakan selanjutnya.

c) Klik pada **No.K.P** si mati untuk melihat maklumat lengkap si mati atau;

d) Klik pada **ikon pensel** dalam kolum Tindakan untuk mengagihkan kes kepada PKD yang berkaitan.

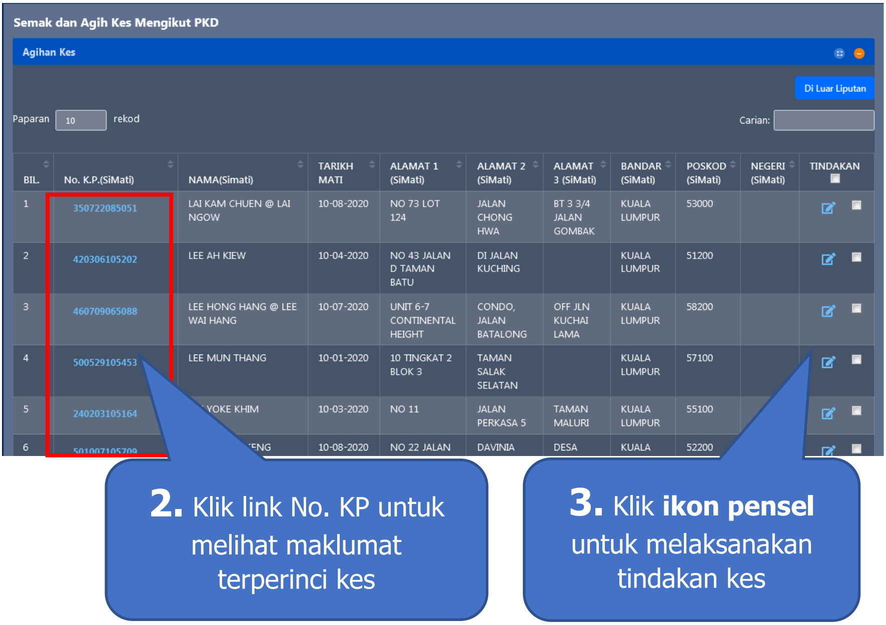

e) Skrin Semak dan Agih Kes Mengikut PKD akan terpapar seperti rajah dibawah.
f) Pilih **Negeri** dan **PKD** yang berkaitan.
g) Seterusnya klik butang Agih untuk mengagihkan kes.

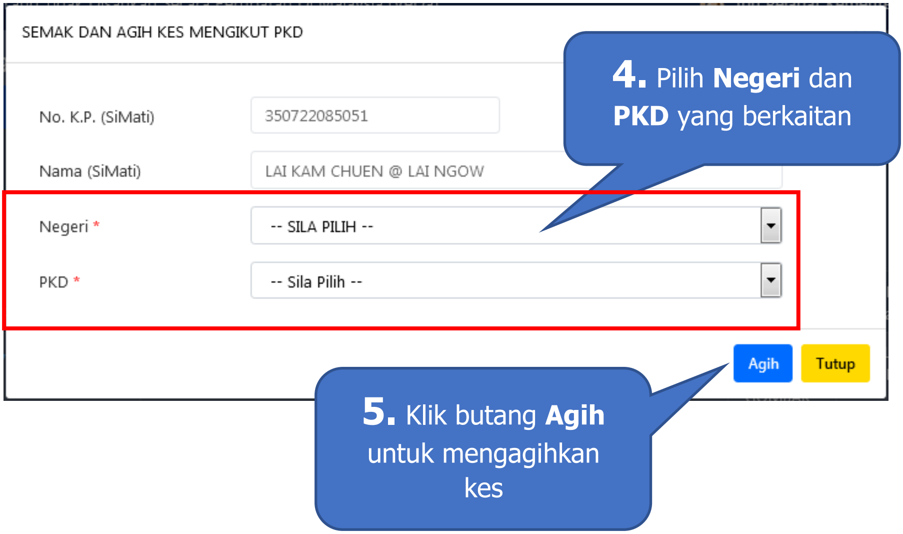

7.3 Keputusan Kes

a) Setelah log masuk, Skrin *Dashboard* akan dipaparkan.
b) Dalam menu Tugasan, klik pada *link* **Keputusan**. Skrin Keputusan Kes akan dipaparkan di ruangan kanan skrin dan senarai maklumat siasatan yang diterima dari PKD/PKK/PKB atau KK dipaparkan untuk tindakan selanjutnya.

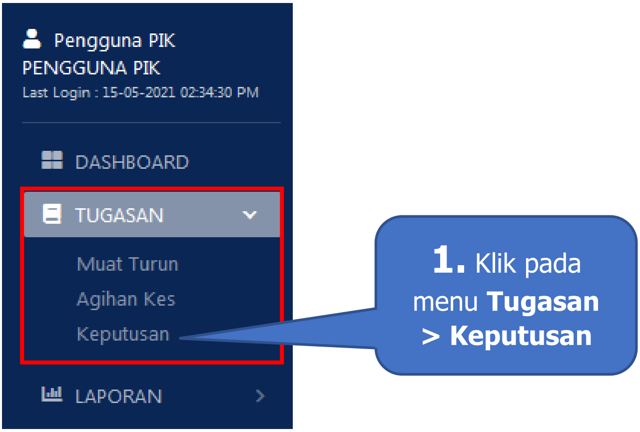

c) Klik **ikon pensel** pada kolum Tindakan untuk mengisi kod ICD-10.

d) Seterusnya klik butang **Sah & Hantar** untuk menghantar maklumat si mati ke dalam **Arkib Kes** (DOSM).

e) Pengguna juga boleh melakukan carian maklumat siasatan untuk memudah dan melancarkan tugasan mengikut tahun, bulan, negeri dan daerah di ruangan **Carian Maklumat** (sekiranya perlu).

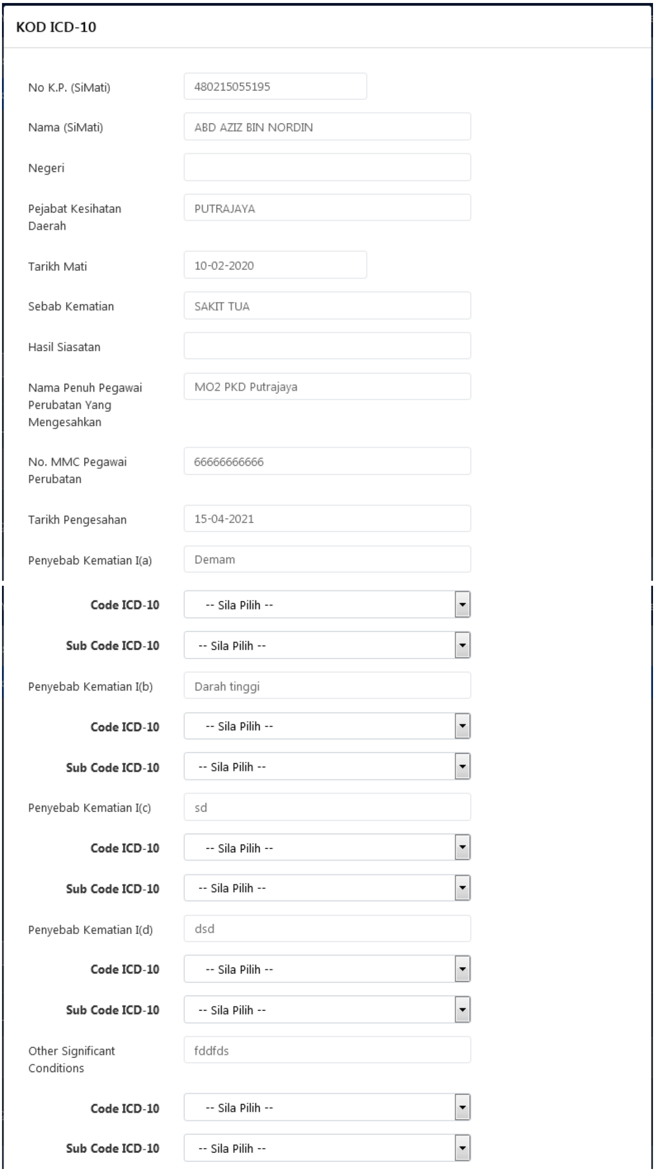

KOD ICD-10

No K.P. (SiMati)	480215055195
Nama (SiMati)	ABD AZIZ BIN NORDIN
Negeri	
Pejabat Kesihatan Daerah	PUTRAJAYA
Tarikh Mati	10-02-2020
Sebab Kematian	SAKIT TUA
Hasil Siasatan	
Nama Penuh Pegawai Perubatan Yang Mengesahkan	MO2 PKD Putrajaya
No. MMC Pegawai Perubatan	66666666666
Tarikh Pengesahan	15-04-2021
Penyebab Kematian I(a)	Demam
Code ICD-10	-- Sila Pilih --
Sub Code ICD-10	-- Sila Pilih --
Penyebab Kematian I(b)	Darah tinggi
Code ICD-10	-- Sila Pilih --
Sub Code ICD-10	-- Sila Pilih --
Penyebab Kematian I(c)	sd
Code ICD-10	-- Sila Pilih --
Sub Code ICD-10	-- Sila Pilih --
Penyebab Kematian I(d)	dsd
Code ICD-10	-- Sila Pilih --
Sub Code ICD-10	-- Sila Pilih --
Other Significant Conditions	fddfds
Code ICD-10	-- Sila Pilih --
Sub Code ICD-10	-- Sila Pilih --

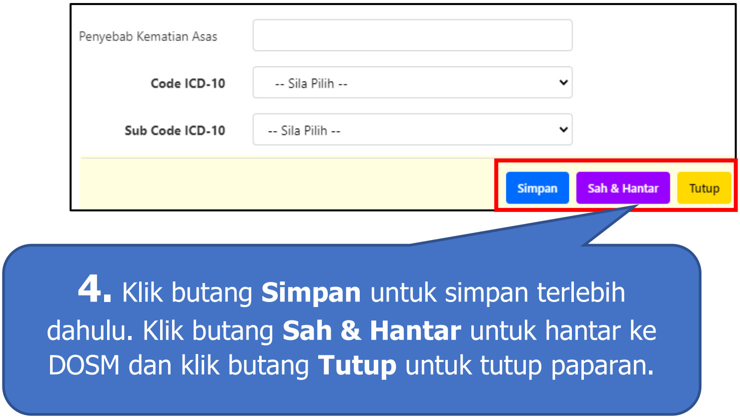

8. Tatacara Modul Siasatan

a) Setelah log masuk, Skrin *Dashboard* akan dipaparkan.

b) Dalam menu Tugasan, klik pada link **Siasat Kes > Terima Kes**. Skrin Siasat Kes akan dipaparkan di ruangan kanan skrin.

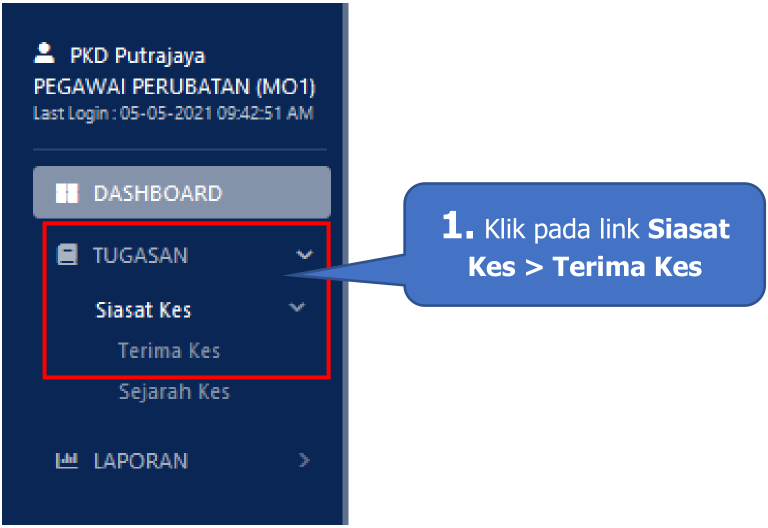

c) Sistem akan paparkan senarai kes yang memerlukan tindakan PKD/PKK/PKB atau KK.

d) Pengguna PKD/PKK/PKB atau KK juga boleh membuat carian **Status Kes** pada skrin Siasat Kes ini mengikut peranan masing-masing seperti berikut:

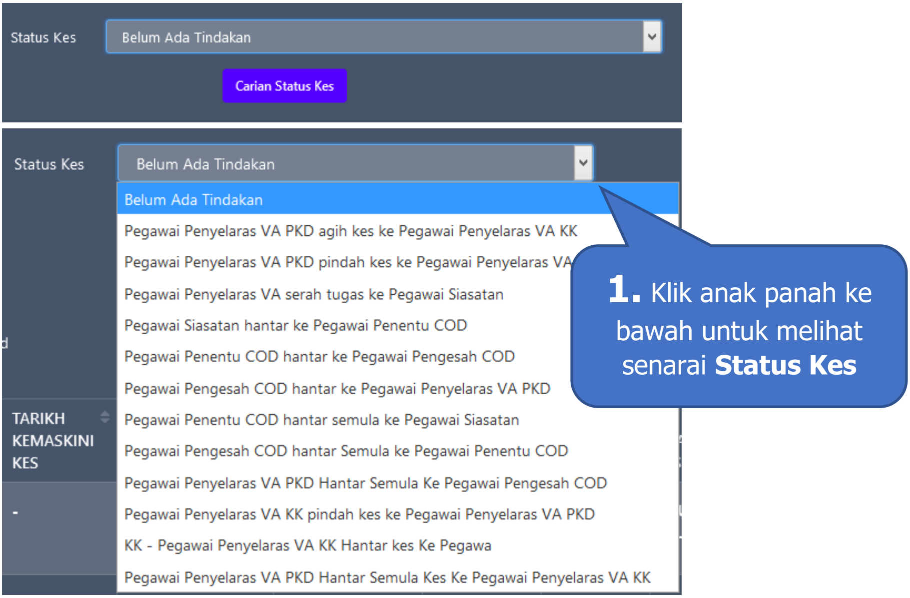

e) Pada senarai kes yang dipaparkan, klik No. KP si mati untuk mendapatkan maklumat terperinci kes.

f) Klik butang **Tutup** selepas selesai melihat maklumat tersebut.

g) Dalam kolum Tindakan, klik **ikon pensel** untuk membuat pelaksanaan tindakan kes (Agih Kes/Pindah Kes/Siasat Kes).

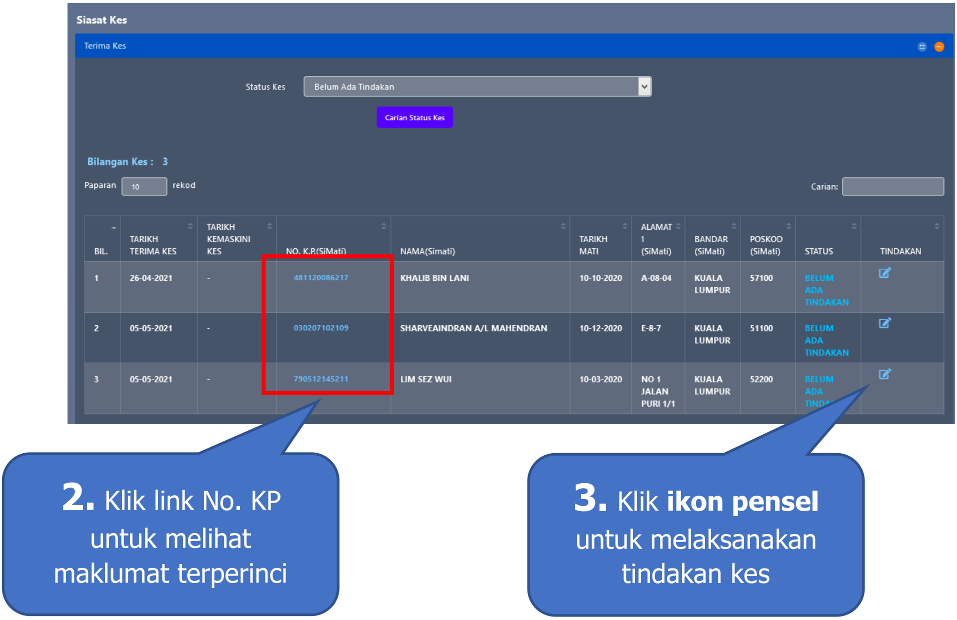

h) Skrin akan memaparkan 3 pilihan **Tindakan Kes** iaitu :

i. Agih Kes – PKD/PKK/PKB akan agih kes ke Klinik di bawahnya *(**Pengguna PKD sahaja)*

ii. Pindah Kes – PKD/PKK/PKB atau KK akan membuat pindahan kes ke PKD/PKK/PKB lain

iii. Siasatan Kes - PKD/PKK/PKB atau KK akan terus membuat siasatan kes

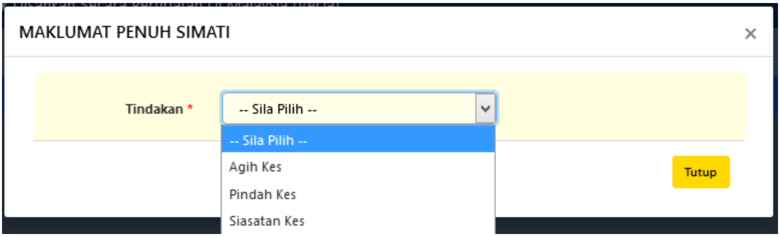

8.1 Agih Kes

Pengguna PKD/PKK/PKB akan membuat agihan kes ke KK dibawah PKD/PKK/PKB nya. *(**Hanya pengguna PKD/PKK/PKB sahaja yang membuat tindakan ini)*

a) Pilih **Tindakan : Agih Kes** dan skrin berikut akan dipaparkan.
b) Pengguna perlu mengisi dan melengkapkan maklumat yang dikehendaki sebelum klik butang **Agihan Kes**.

MAKLUMAT PENUH SIMATI
Tindakan *
Agih Kes
Klinik Kesihatan*
-- Sila Pilih --
No K.P. (SiMati)
481120086217
Nama (SiMati)
KHALIB BIN LANI
Tarikh Mati
10-10-2020
Sebab Kematian
SAKIT TUA
Alamat SiMati 1
A-08-04
Alamat SiMati 2
PPR SALAK SELATAN
Alamat SiMati 3
MUKIM PETALING
Poskod (SiMati)
57100
Bandar (SiMati)
KUALA LUMPUR
Negeri (SiMati)
-- SILA PILIH --
Alamat Kematian 1
A-08-04 PPR SALAK SELATAN
Alamat Kematian 2
MUKIM PETALING
Alamat Kematian 3
KUALA LUMPUR
No. K.P. (Pemaklum)
710916085435
Nama (Pemaklum)
ROSLAN BIN KHALIB
No. Tel. (Pemaklum)
012-9204450
Alamat Pemaklum 1
A-08-04
Alamat Pemaklum 2
PPR SALAK SELATAN
Alamat Pemaklum 3
MUKIM PETALING
Poskod Pemaklum
57100
Bandar Pemaklum
KUALA LUMPUR
Negeri Pemaklum
-- SILA PILIH --
ID Pengesah
RF 94368
Nama Pengesah
ABDULLAH BIN LATT
Kerja Pengesah
POLIS
Agihan Kes
Tutup
1. Pilih Klinik Kesihatan yang hendak diagihkan kes
2. Kemaskini maklumat si mati bagi yang bertanda merah – Negeri (SiMati) & Negeri Pemaklum
3. Klik butang Agihan Kes untuk agih kepada KK

8.2 Pindah Kes

Pengguna PKD/PKK/PKB dan KK akan membuat pindahan kes sekiranya kes yang diterima bukan di bawah daerahnya. Pengguna KK akan memindahkan kes ke PKD/PKK/PKB yang dibawahnya.

a) Pilih **Tindakan : Pindah Kes** dan skrin berikut akan dipaparkan.
b) Pengguna perlu mengisi dan melengkapkan maklumat yang dikehendaki sebelum klik butang **Pindahan Kes**.

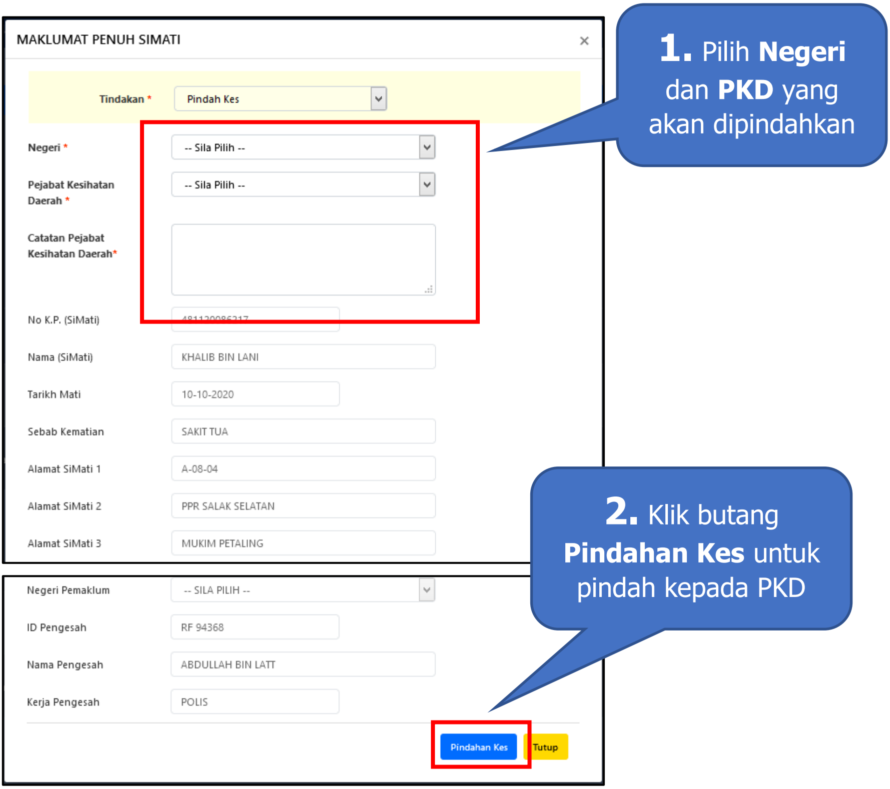

8.3 Siasat Kes

a) Pilih **Tindakan : Siasat Kes** dan skrin berikut akan dipaparkan.
b) Pengguna PKD/PKK/PKB dan KK boleh memilih pegawai siasatan adalah diri sendiri atau pegawai lain dibawahnya.
c) Seterusnya, klik butang **Serahan Tugas**.

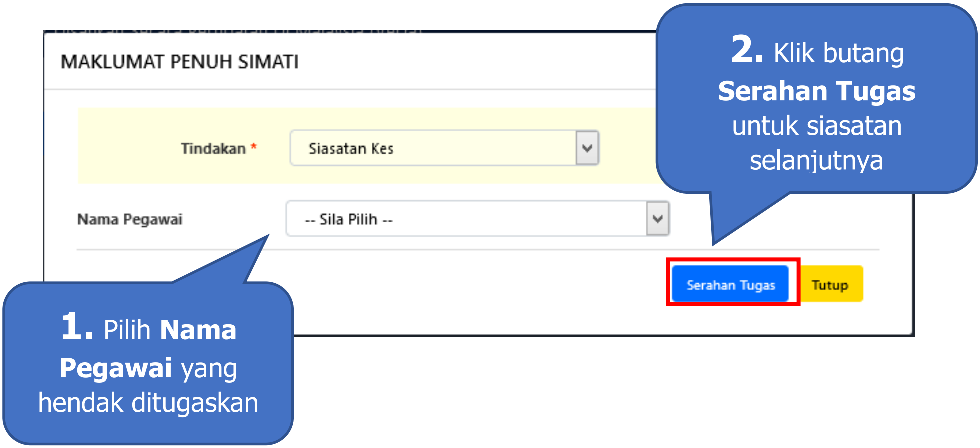

9. Tatacara Modul Siasatan Atas 12 Tahun

a) Pegawai Penyiasat akan menerima emel notifikasi pemakluman 'Pegawai Penyelaras VA Menyerahkan Tugasan Kepada Penyiasat'.

SISTEM VeDa: Pegawai Penyelaras VA KK Menyerahkan Tugasan Kepada Penyiasat KK

We 05/05/21 16:58

Bahagian Kawalan Penyakit, KKM (vedakkm@moh.gov.my)

Copy to TeamChat

Tuan,

PEMBERITAHUAN SERAHAN TUGASAN KEPADA PENYIASAT KK DARIPADA PEGAWAI PENYELARAS VA KK

Untuk makluman, data kematian VA telah diserah oleh Pegawai Penyelaras VA KK **KK Putrajaya Presint 11** kepada tuan/puan melalui sistem. Sila semak untuk tindakan selanjutnya

Sila login ke sistem VeDa di: http://veda.moh.gov.my

Sekian, terima kasih.

PKD
Kementerian Kesihatan Malaysia

b) Setelah log masuk, senarai nama si mati yang memerlukan tindakan akan dipaparkan seperti dalam rajah dibawah.

c) Klik pada **ikon Tindakan** untuk meneruskan siasatan.

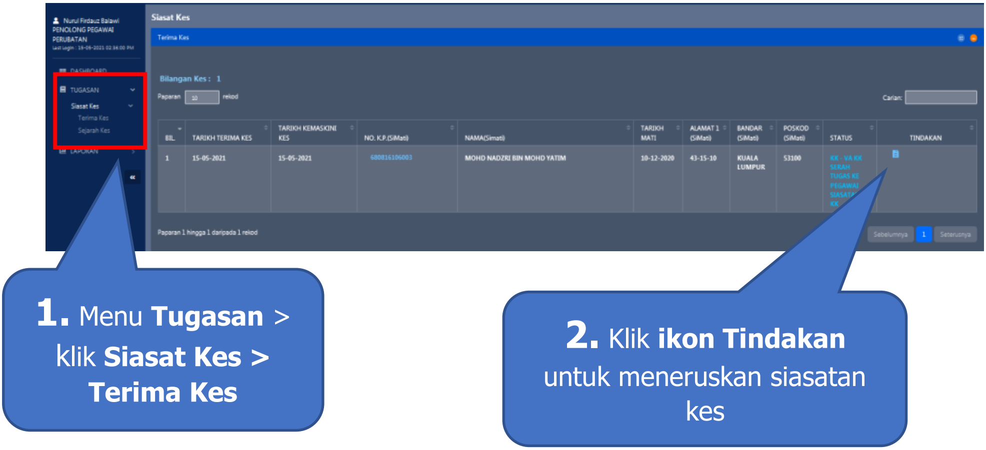

d) Skrin Borang Soal Selidik (12 Tahun dan Ke Atas) akan dipaparkan seperti rajah di bawah.

e) Borang Soal Selidik ini terbahagi kepada dua bahagian iaitu Seksyen A – B dan Seksyen 1 – 7.

f) Penemuramah (Pegawai Penyiasat) perlu mengisi kesemua maklumat yang diperlukan berdasarkan temuramah dengan waris si mati.

g) Penemuramah juga boleh melangkau soalan sekiranya ia tidak berkaitan dengan menggunakan ruangan carian di bahagian atas Borang Soal Selidik.

h) Rujuk paparan skrin berikut untuk perincian Borang Soal Selidik (12 Tahun dan Ke Atas).

i) Setelah penemuramah melengkapkan Borang Soal Selidik, klik butang **Hantar** untuk menghantar maklumat siasatan kepada Pegawai Penentu COD.

(i) Skrin hadapan Borang Soal Selidik

(ii) Skrin Seksyen A: Latar Belakang Si Mati

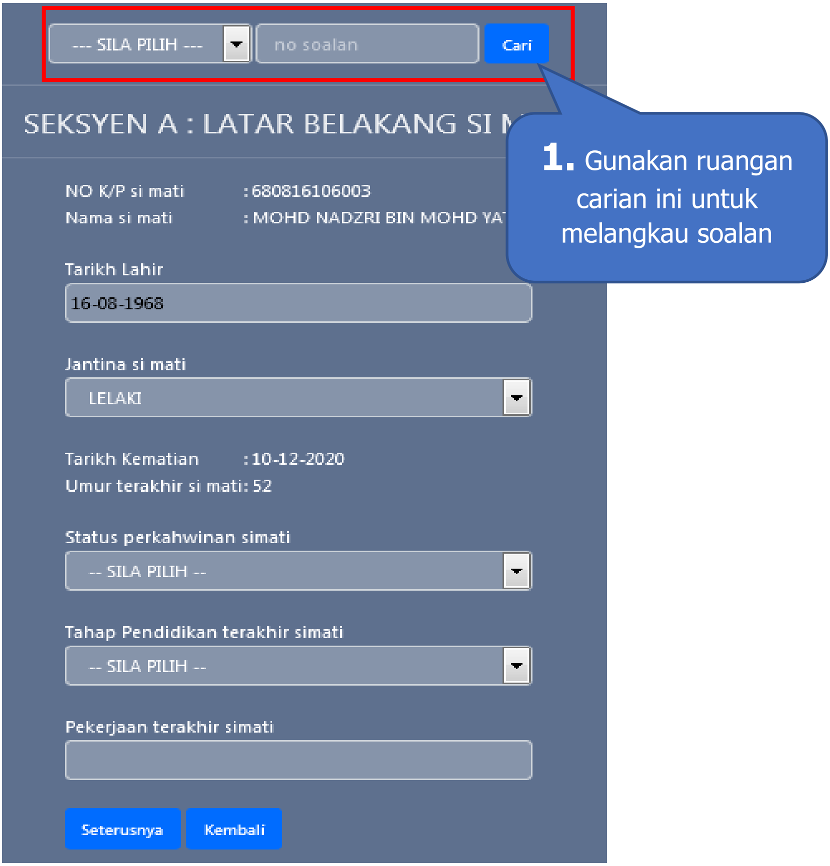

(iii) Skrin Seksyen B: Latar Belakang Temuramah

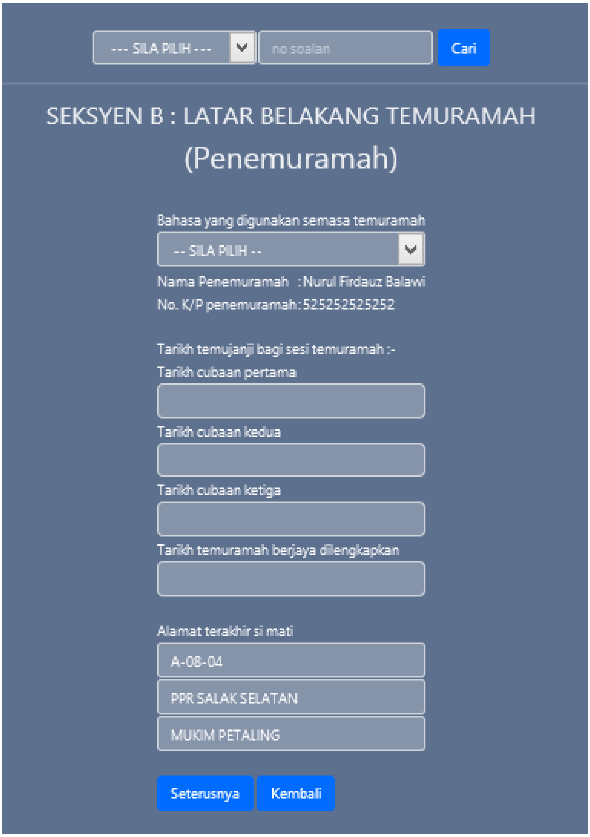

(iv) Skrin Seksyen C: Persetujuan

(v) Skrin Seksyen 1: Respon 'Open Ended' dan Komen serta Pemerhatian Penemuramah

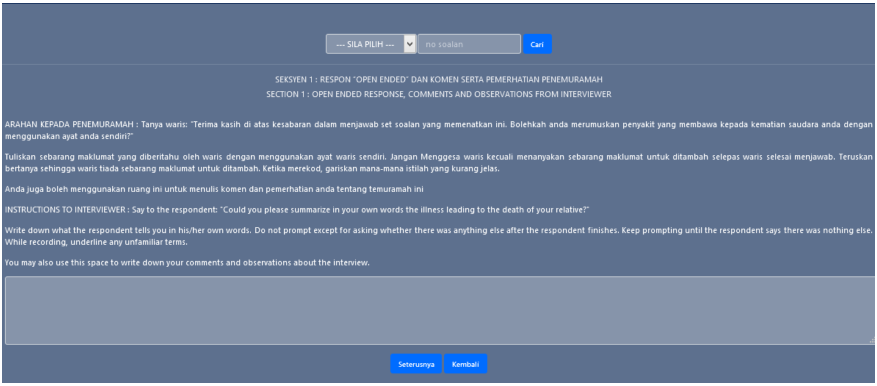

(vi) Skrin Seksyen 2: Kecederaan/Kemalangan

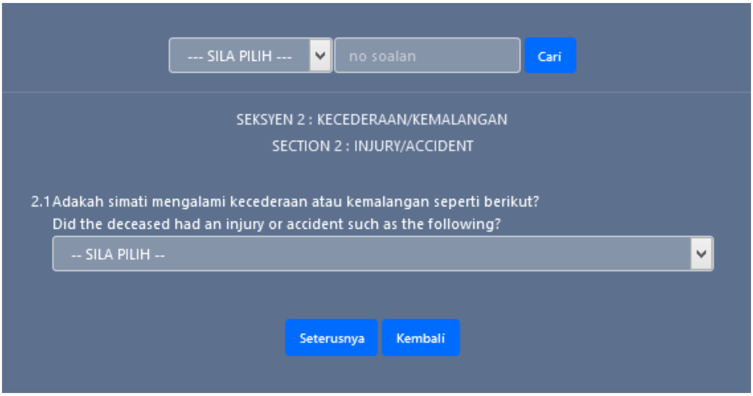

(vii) Skrin Seksyen 3: Senarai Gejala

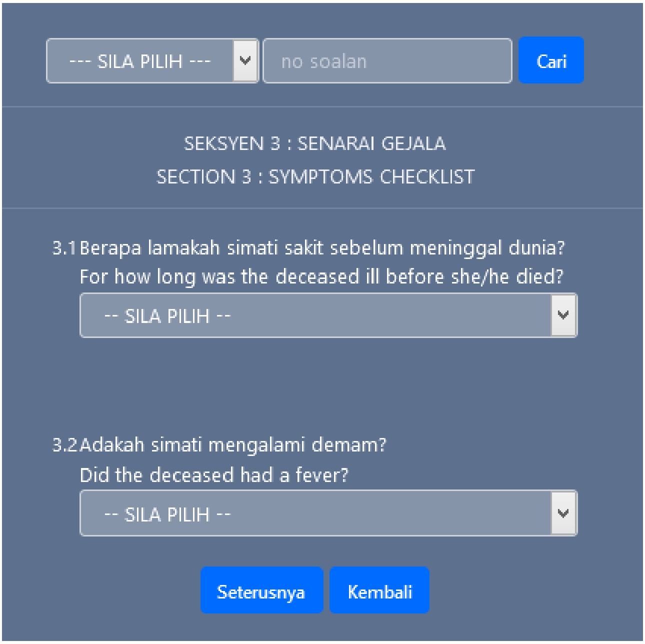

(viii) Skrin Seksyen 4: Soalan Untuk Perempuan

SEKSYEN 4 : SOALAN UNTUK PEREMPUAN
SECTION 4 : QUESTION FOR FEMALE

4.1 Adakah ________ mempunyai bengkak atau ketulan pada payudara?
Did _______ have any swelling or lump in the breast?
-- SILA PILIH --

4.2 Adakah _______ mempunyai ulser pada payudara?
Did _______ have any ulcer in the breast?
-- SILA PILIH --

4.3 Adakah _______ mengalami rasa sakit yang teramat sangat di bahagian perut sebelum kematian?
Did _______ have a sharp pain in the belly shortly before death?
-- SILA PILIH --

4.4 Adakah _______ mengalami pendarahan pada faraj selain daripada darah haid?
Did ______ have vaginal bleeding other than her period?
-- SILA PILIH --

4.5 Adakah _____tumpah darah sejurus sebelum kematian?
Was there excessive vaginal bleeding immediately prior to death?
-- SILA PILIH --

4.6 Adakah_________ mengalami lelehan faraj yang berbau busuk sebelum kematian?
Did _____ have bad smelling vaginal discharge before death ?
-- SILA PILIH --

4.7 Adakah ________ mengandung semasa kematian?
Was _______ pregnant at the time of death?
-- SILA PILIH --

Seterusnya

(ix) Skrin Seksyen 5: Alkohol dan Tembakau

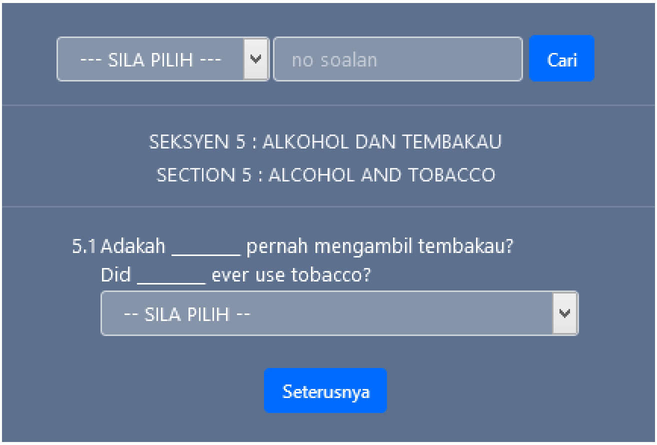

(x) Skrin Seksyen 6: Sejarah Penyakit Kronik Si Mati

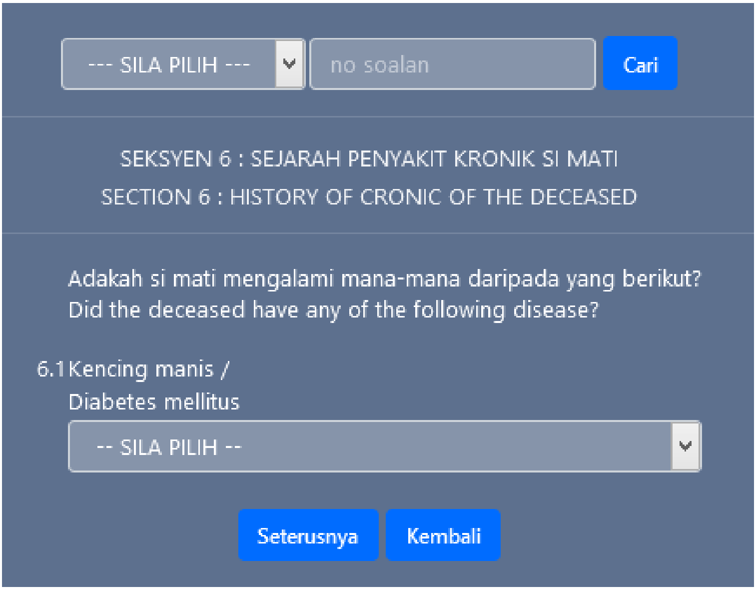

(xi) Skrin Seksyen 7: Rekod Kesihatan

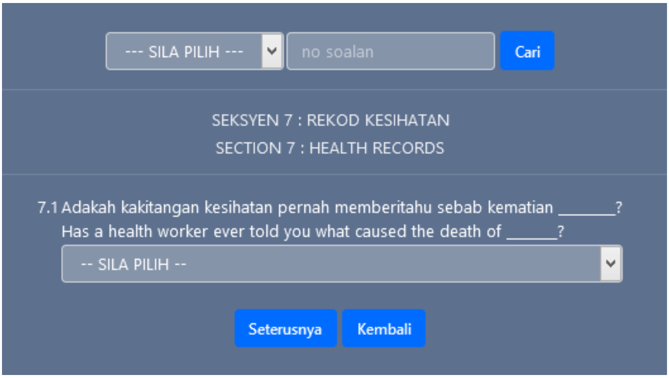

(xii) Skrin Seksyen D: Maklumat Tentang Waris

10. Tatacara Modul Siasatan Bawah 12 Tahun

a) Pegawai Penyiasat akan menerima emel notifikasi pemakluman 'Pegawai Penyelaras VA Menyerahkan Tugasan Kepada Penyiasat'

SISTEM VeDa: Pegawai Penyelaras VA KK Menyerahkan Tugasan Kepada Penyiasat KK

We 05/05/21 16:58

Bahagian Kawalan Penyakit, KKM (vedakkm@moh.gov.my)

Copy to TeamChat

Tuan,

PEMBERITAHUAN SERAHAN TUGASAN KEPADA PENYIASAT KK DARIPADA PEGAWAI PENYELARAS VA KK

Untuk makluman, data kematian VA telah diserah oleh Pegawai Penyelaras VA KK **KK Putrajaya Presint 11** kepada tuan/puan melalui sistem.
Sila semak untuk tindakan selanjutnya

Sila login ke sistem VeDa di: http://veda.moh.gov.my

Sekian, terima kasih.

PKD
Kementerian Kesihatan Malaysia

b) Setelah log masuk, senarai nama si mati yang memerlukan tindakan akan dipaparkan seperti dalam rajah dibawah.

c) Klik pada **ikon Tindakan** untuk meneruskan siasatan.

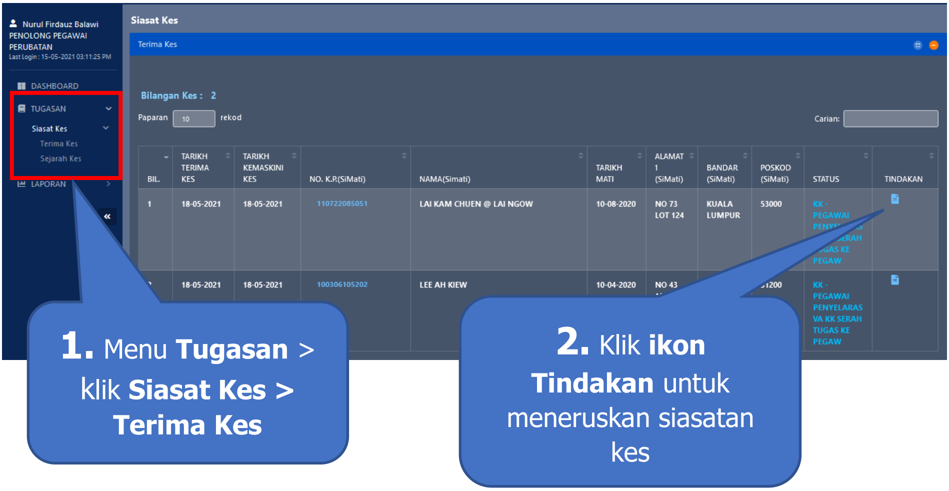

d) Skrin Borang Soal Selidik (12 Tahun dan Ke Bawah) akan dipaparkan seperti rajah di bawah.
e) Borang Soal Selidik ini terbahagi kepada dua bahagian iaitu Seksyen A – D dan Seksyen 1 – 3.
f) Penemuramah (Pegawai Penyiasat) perlu mengisi kesemua maklumat yang diperlukan berdasarkan temuramah dengan waris si mati.
g) Penemuramah juga boleh melangkau soalan sekiranya ia tidak berkaitan dengan menggunakan ruangan carian di bahagian atas Borang Soal Selidik.
h) Rujuk paparan skrin berikut untuk perincian Borang Soal Selidik (12 Tahun dan Ke Bawah).
i) Setelah penemuramah melengkapkan Borang Soal Selidik, klik butang **Hantar** untuk menghantar maklumat siasatan kepada Pegawai Penentu COD.

(i) Skrin hadapan Borang Soal Selidik

(ii) Skrin Seksyen A: Latar Belakang Si Mati

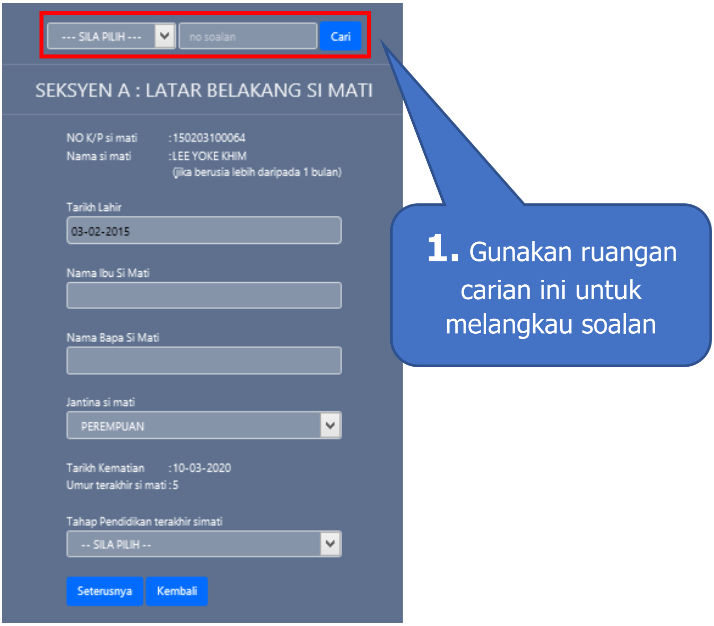

(iii) Skrin Seksyen B: Latar Belakang Temuramah

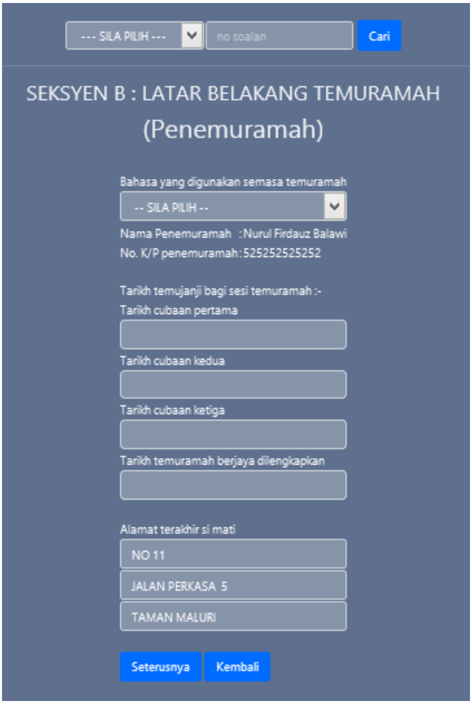

(iv) Skrin Seksyen C: Persetujuan

(v) Skrin Seksyen 1: Respon ‘Open Ended’ dan Komen serta Pemerhatian Penemuramah

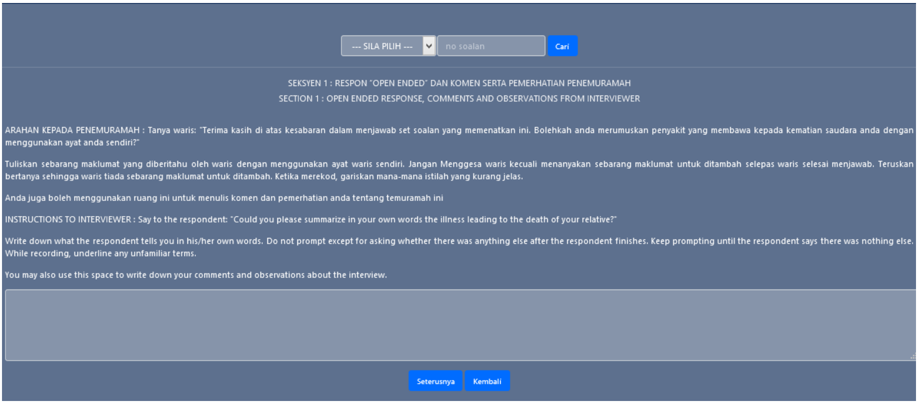

(vi) Skrin Seksyen 2: Kematian Kanak-kanak

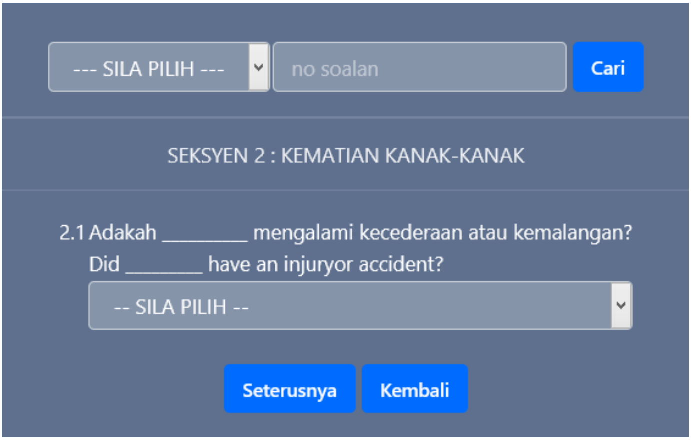

(vii) Skrin Seksyen 3: Rekod Kesihatan

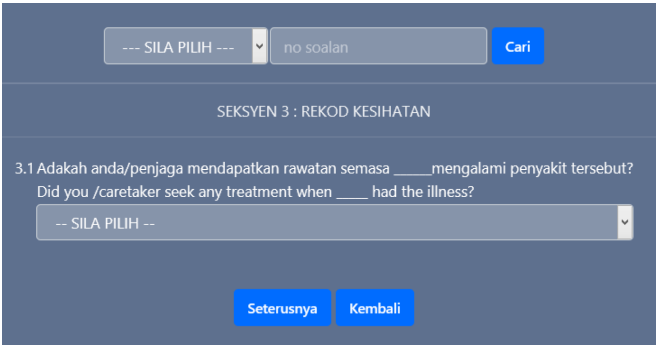

(viii) Skrin Seksyen D: Maklumat Tentang Waris

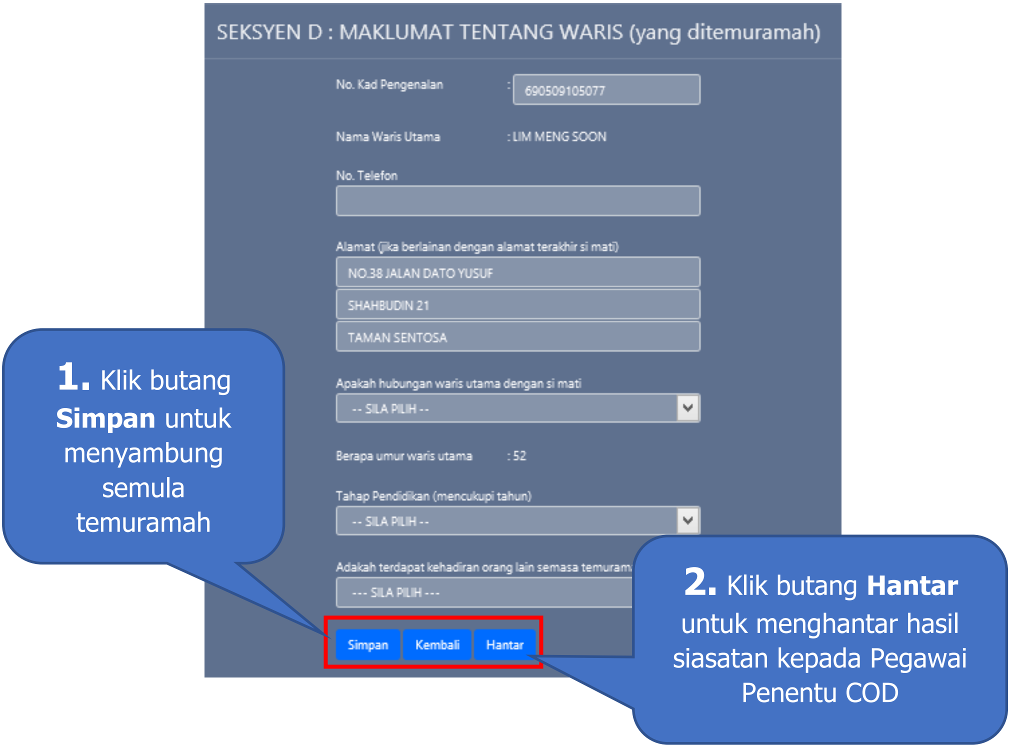

11. Tatacara Pegawai Penentu *Cause of Death* (COD) MO1

a) Pegawai Penentu COD MO1 akan menerima emel notifikasi pemakluman KK- Pegawai Siasatan KK Hantar ke MO1/VA KK.

b) Setelah log masuk, klik pada menu **Tugasan > Siasat Kes > Terima Kes**. Senarai kes yang memerlukan pengesahan MO1 akan dipaparkan di sebelah kanan skrin seperti dalam rajah dibawah.

c) Klik pada **ikon Tindakan** untuk menyemak Borang Soal Selidik bagi kes yang telah disiasat oleh Pegawai Siasatan.

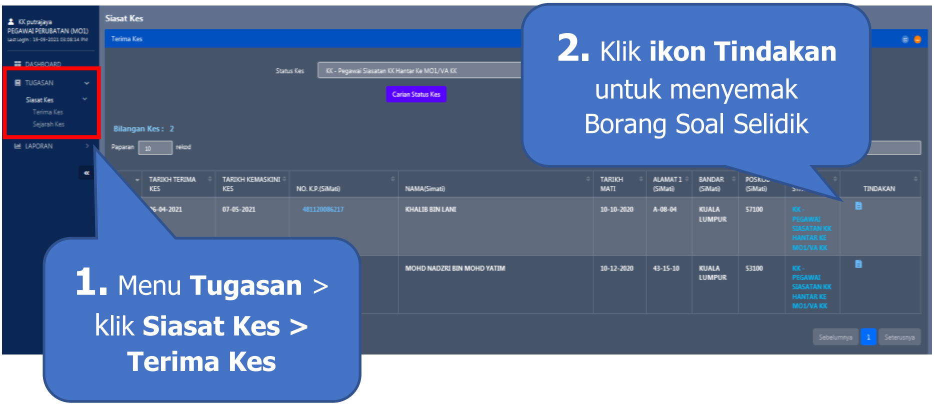

d) Skrin Borang Soal Selidik mengikut kategori siasatan (12 Tahun Ke Atas/Ke Bawah) akan dipaparkan.

e) Pegawai Penentu COD MO1 perlu meneliti dan menyemak segala maklumat (Bahagian dan Seksyen) yang diisi oleh penemuramah (Pegawai Siasatan) berdasarkan temuramah dengan waris si mati.

f) Pegawai Penentu COD MO1 juga boleh melangkau soalan sekiranya ia tidak berkaitan dengan menggunakan ruangan carian di bahagian atas Borang Soal Selidik.

g) Setelah Pegawai Penentu COD MO1 berpuas hati dengan maklumat yang dikemukakan, pegawai MO1 perlu melengkapkan maklumat COD di Seksyen 8: Nota Kesimpulan (untuk 12 tahun ke atas) atau Seksyen 4: Nota Kesimpulan (untuk bawah 12 tahun).

(i) Skrin Seksyen 8: Nota Kesimpulan (untuk 12 tahun ke atas)

(ii) Skrin Seksyen 4: Nota Kesimpulan (untuk bawah 12 tahun)

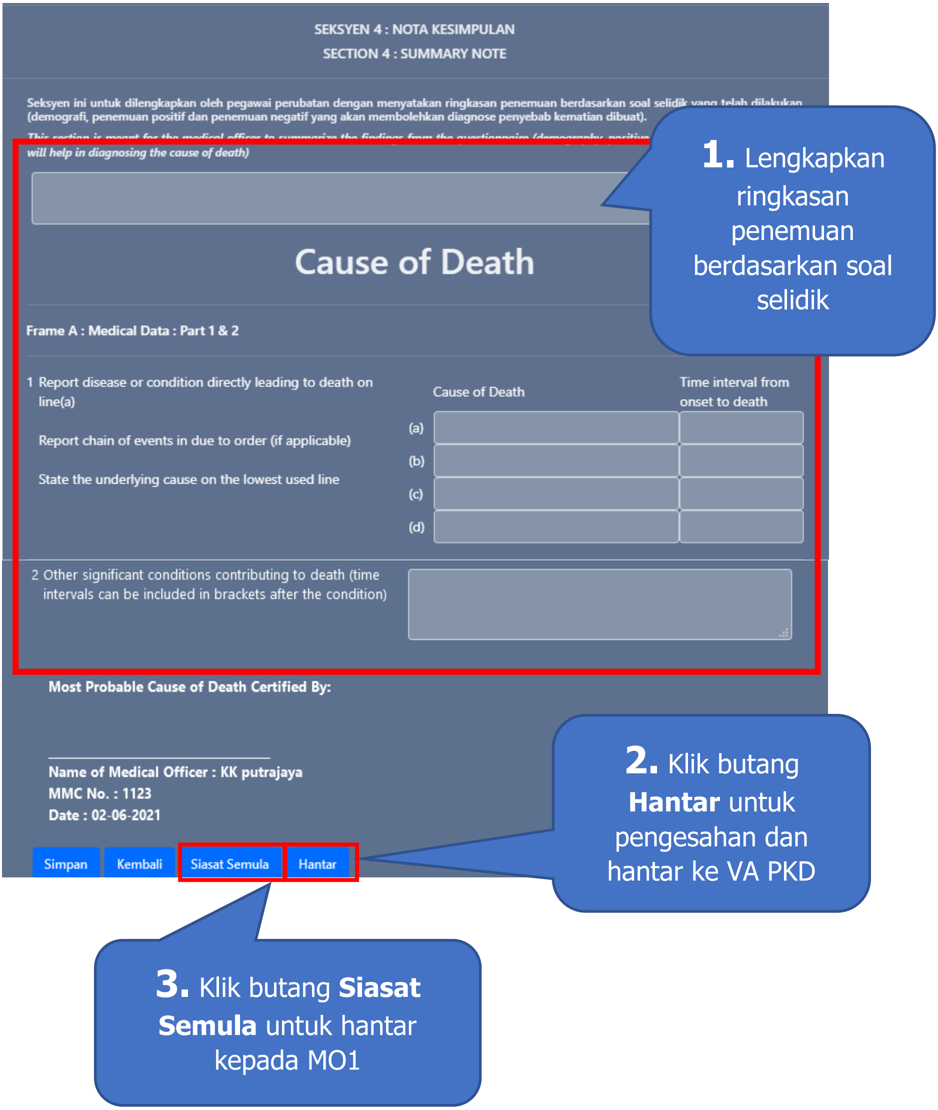

h) Klik butang **Hantar** untuk menghantar pengesahan borang kepada Pegawai Pengesah COD MO2.

i) Klik butang Siasat Semula sekiranya Pegawai Penentu COD MO1 tidak berpuashati dengan maklumat yang dibekalkan. Borang Soal Selidik akan dihantar semula kepada Pegawai Siasatan untuk tindakan selanjutnya.

12. Tatacara Pegawai Pengesah *Cause of Death* (COD) FMS/MO2

a) Pegawai Pengesah COD MO2 akan menerima emel notifikasi pemakluman KK- MO1/VA KK Hantar ke MO2 KK.

b) Setelah log masuk, klik pada menu **Tugasan > Siasat Kes > Terima Kes**. Senarai kes yang memerlukan pengesahan MO2 akan dipaparkan di sebelah kanan skrin seperti dalam rajah dibawah.

c) Klik pada **ikon Tindakan** untuk menyemak Borang Soal Selidik bagi kes yang telah disemak oleh Pegawai Penentu COD.

d) Skrin Borang Soal Selidik mengikut kategori siasatan (12 Tahun Ke Atas/Ke Bawah) akan dipaparkan.

e) Pegawai Pengesah COD MO2 perlu meneliti dan menyemak segala maklumat (Seksyen A-D dan Seksyen 1 – 9 bagi Borang Soal Selidik Atas 12 Tahun) atau (Seksyen A-D dan Seksyen 1-3 bagi Borang Soal Selidik Bawah 12 Tahun) yang diisi oleh penemuramah (Pegawai Siasatan) berdasarkan temuramah dengan waris si mati.

f) Pegawai Pengesah COD MO2 juga boleh melangkau soalan sekiranya ia tidak berkaitan dengan menggunakan ruangan carian di bahagian atas Borang Soal Selidik.

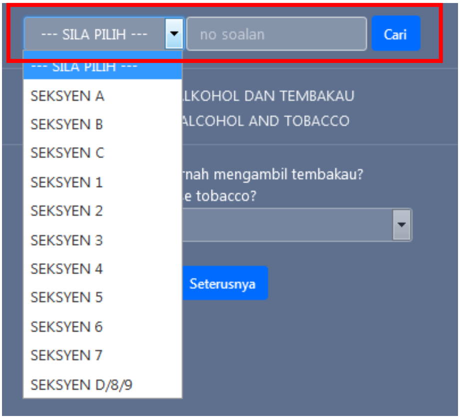

g) Setelah Pegawai Pengesah COD MO2 berpuas hati dengan maklumat yang dikemukakan, pegawai MO2 perlu mengesahkan maklumat COD di **Seksyen 9: Pengesahan**.

(i) Skrin Sekyen 9: Pengesahan

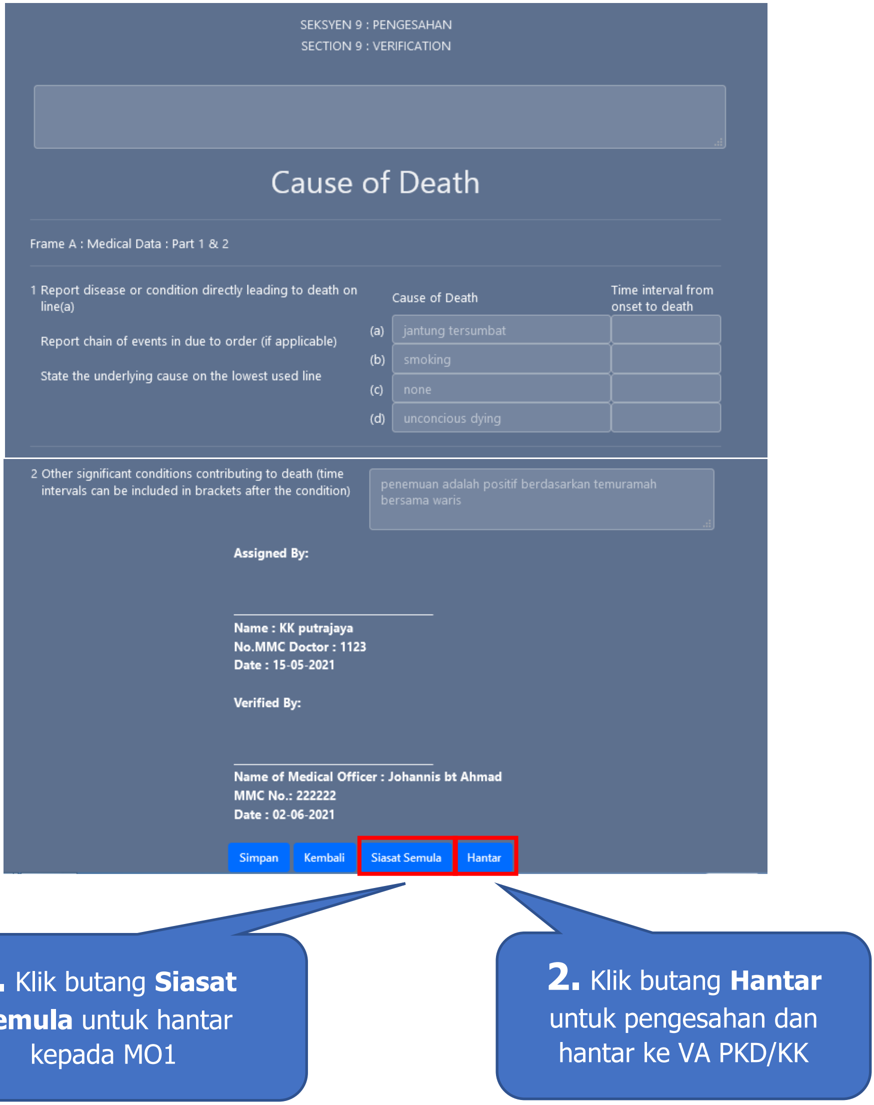

h) Klik butang **Hantar** untuk menghantar pengesahan borang kepada Pegawai Penyelaras VA PKD/PKK/PKB atau KK.

i) Klik butang Siasat Semula sekiranya Pegawai Pengesah COD MO2 tidak berpuashati dengan maklumat yang dibekalkan. Borang Soal Selidik akan dihantar semula kepada Pegawai Penentu COD MO1 untuk tindakan selanjutnya.

13. Tatacara Pengguna di Jabatan Perangkaan Negara (DOSM)

13.1 Muat Turun Kes

a) Setelah log masuk, Skrin *Dashboard* akan dipaparkan.

b) Dalam menu Tugasan, klik pada link **Muat Turun**. Skrin Muat Turun Data akan dipaparkan di ruangan kanan skrin.

c) Pilih **Tahun** dan **Bulan** bagi data yang diperlukan.

d) Klik butang **Muat Turun Data** untuk memuat turun fail maklumat si mati dan *Save* fail tersebut ke dalam komputer.

14. Bagaimana Menjana Laporan

a) Pengguna boleh menjana laporan statistik kematian yang tidak disahkan secara perubatan di peringkat masing-masing mengikut tahun dan bulan pilihan.
b) Klik pada menu **Laporan** dan Skrin Laporan akan dipaparkan disebelah kanan skrin.
c) Pilih **Tahun** dan **Bulan** atau lain-lain maklumat yang diperlukan.
d) Klik butang **Jana Laporan** dan statistik laporan yang dimohon akan dipaparkan dibahagian bawah skrin.
e) Pengguna boleh sama ada **memuat turun** atau **mencetak laporan** dengan mengetik butang yang disediakan. Laporan yang dimuat turun adalah dalam format Excel.
f) Paparan Skrin Jana Laporan dan format Laporan adalah berbeza bagi setiap peranan (PIK, PKD/PKK/PKB, KK).
g) Contoh skrin Jana Laporan dan format Laporan untuk setiap fasiliti adalah seperti berikut:

13.1 Bahagian Kawalan Penyakit (BKP)

Laporan BKP telah dipecahkan dua kategori iaitu mengikut Negeri dan Mengikut Bulan. Pengguna boleh sama ada **memuat turun** atau **mencetak laporan** dengan menekan butang yang disediakan. Laporan yang dimuat turun adalah dalam format Excel. Contoh skrin adalah seperti berikut :-

a) Mengikut Negeri

SISTEM VERIFIKASI DATA PENYEBAB KEMATIAN YANG TIDAK DISAHKAN SECARA PERUBATAN DI MALAYSIA
KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA

LAPORAN PENCAPAIAN PELAKSANAAN VA

TAHUN: 2021 BULAN : FEBRUARI
NEGERI : SEMUA NEGERI

NEGERI	JUMLAH DATA KEMATIAN (JPN)	KES LUAR KAWASAN (PINDAH KELUAR)			KES DALAM KAWASAN (PINDAH MASUK)			KES ALAMAT/ RUMAH TIDAK DIJUMPAI	KES RUMAH DIJUMPAI/ WARIS TIDAK DIJUMPAI	KES WARIS ENGGAN DITEMU RAMAH	KES SELESAI DISIASAT	KES MASIH DALAM SIASATAN	JUMLAH DATA KEMATIAN SEBENAR
		DAERAH LAIN	NEGERI LAIN	JUMLAH	DAERAH LAIN	NEGERI LAIN	JUMLAH						
JOHOR	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KEDAH	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KELANTAN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MELAKA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NEGERI SEMBILAN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PAHANG	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PULAU PINANG	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PERAK	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PERLIS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SELANGOR	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TERENGGANU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SABAH	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SARAWAK	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
W.P.KUALA LUMPUR	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
W.P.LABUAN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
W.P.PUTRAJAYA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

b) Mengikut Bulan

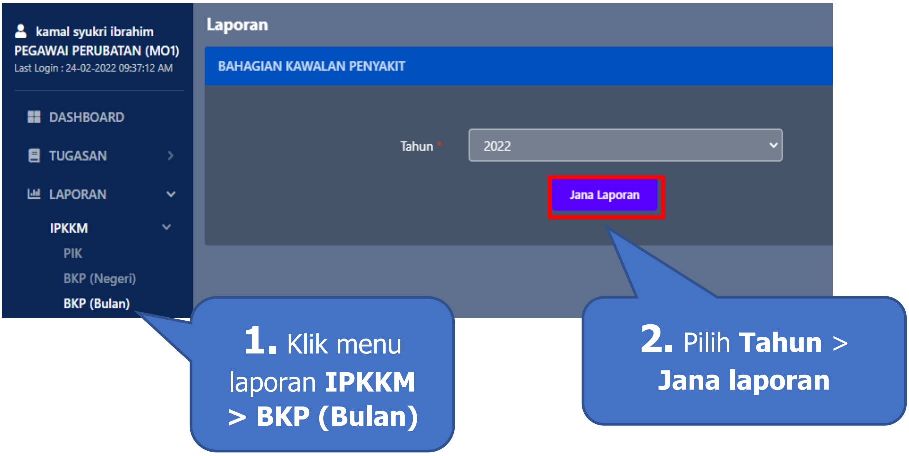

SISTEM VERIFIKASI DATA PENYEBAB KEMATIAN YANG TIDAK DISAHKAN SECARA PERUBATAN DI MALAYSIA
KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA

LAPORAN PENERIMAAN DATA KEMATIAN VA MENGIKUT BULAN

TAHUN: 2022

BULAN	JUMLAH DATA KEMATIAN (JPN)	KES LUAR KAWASAN (PINDAH KELUAR)			KES DALAM KAWASAN (PINDAH MASUK)			KES ALAMAT/ RUMAH TIDAK DIJUMPAI	KES RUMAH DIJUMPAI/ WARIS TIDAK DIJUMPAI	KES WARIS ENGGAN DITEMU RAMAH	KES SELESAI DISIASAT	KES MASIH DALAM SIASATAN	JUMLAH DATA KEMATIAN SEBENAR
		DAERAH LAIN	NEGERI LAIN	JUMLAH	DAERAH LAIN	NEGERI LAIN	JUMLAH						
JANUARI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
FEBRUARI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MAC	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
APRIL	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MEI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JUN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JULAI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OGOS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SEPTEMBER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OKTOBER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NOVEMBER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DISEMBER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JUMLAH	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

13.2 Pusat Informatik Kesihatan (PIK)

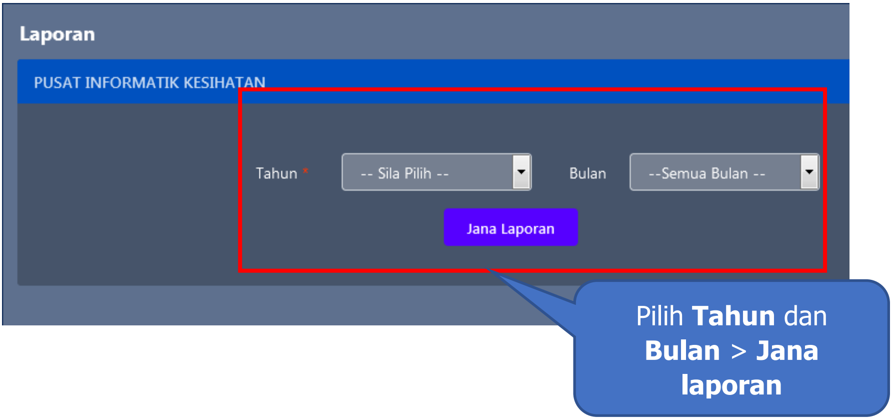

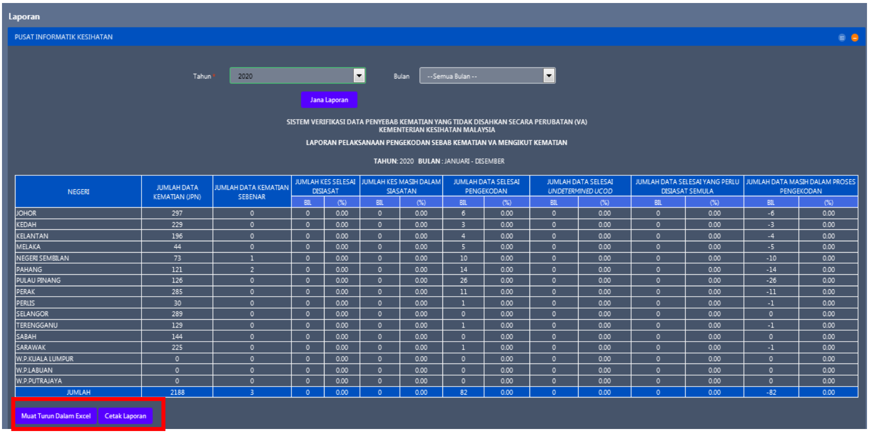

SISTEM VERIFIKASI DATA PENYEBAB KEMATIAN YANG TIDAK DISAHKAN SECARA PERUBATAN (VA)
KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA

LAPORAN PELAKSANAAN PENGEKODAN SEBAB KEMATIAN VA MENGIKUT KEMATIAN

TAHUN: 2020 **BULAN** : JANUARI - DISEMBER

NEGERI	JUMLAH DATA KEMATIAN (JPN)	JUMLAH DATA KEMATIAN SEBENAR	JUMLAH KES SELESAI DISIASAT		JUMLAH KES MASIH DALAM SIASATAN		JUMLAH DATA SELESAI PENGEKODAN		JUMLAH DATA SELESAI *UNDETERMINED UCOD*		JUMLAH DATA SELESAI YANG PERLU DISIASAT SEMULA		JUMLAH DATA MASIH DALAM PROSES PENGEKODAN	
			BIL	(%)	BIL	(%)	BIL	(%)	BIL	(%)	BIL	(%)	BIL	(%)
JOHOR	297	0	0	0.00	0	0.00	6	0.00	0	0.00	0	0.00	-6	0.00
KEDAH	229	0	0	0.00	0	0.00	3	0.00	0	0.00	0	0.00	-3	0.00
KELANTAN	196	0	0	0.00	0	0.00	4	0.00	0	0.00	0	0.00	-4	0.00
MELAKA	44	0	0	0.00	0	0.00	5	0.00	0	0.00	0	0.00	-5	0.00
NEGERI SEMBILAN	73	1	0	0.00	0	0.00	10	0.00	0	0.00	0	0.00	-10	0.00
PAHANG	121	2	0	0.00	0	0.00	14	0.00	0	0.00	0	0.00	-14	0.00
PULAU PINANG	126	0	0	0.00	0	0.00	26	0.00	0	0.00	0	0.00	-26	0.00
PERAK	285	0	0	0.00	0	0.00	11	0.00	0	0.00	0	0.00	-11	0.00
PERLIS	30	0	0	0.00	0	0.00	1	0.00	0	0.00	0	0.00	-1	0.00
SELANGOR	289	0	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
TERENGGANU	129	0	0	0.00	0	0.00	1	0.00	0	0.00	0	0.00	-1	0.00
SABAH	144	0	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
SARAWAK	225	0	0	0.00	0	0.00	1	0.00	0	0.00	0	0.00	-1	0.00
W.P.KUALA LUMPUR	0	0	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
W.P.LABUAN	0	0	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
W.P.PUTRAJAYA	0	0	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
JUMLAH	2188	3	0	0.00	0	0.00	82	0.00	0	0.00	0	0.00	-82	0.00

13.3 Jabatan Kesihatan Negeri (JKN)

SISTEM VERIFIKASI DATA PENYEBAB KEMATIAN YANG TIDAK DISAHKAN SECARA PERUBATAN DI MALAYSIA
KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA

LAPORAN PENCAPAIAN PELAKSANAAN VA

TAHUN: 2021 BULAN : JANUARI - DISEMBER
NEGERI : W.P.PUTRAJAYA

DAERAH	JUMLAH DATA KEMATIAN (JPN)	KES LUAR KAWASAN (PINDAH KELUAR)			KES DALAM KAWASAN (PINDAH MASUK)			KES ALAMAT/ RUMAH TIDAK DIJUMPAI	KES RUMAH DIJUMPAI/ WARIS TIDAK DIJUMPAI	KES WARIS ENGGAN DITEMU RAMAH	KES SELESAI DISIASAT	KES MASIH DALAM SIASATAN	JUMLAH DATA KEMATIAN SEBENAR
		DAERAH LAIN	NEGERI LAIN	JUMLAH	DAERAH LAIN	NEGERI LAIN	JUMLAH						
PUTRAJAYA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JUMLAH	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

13.4 Pejabat Kesihatan Daerah/Kawasan/Bahagian (PKD/PKK/PKB

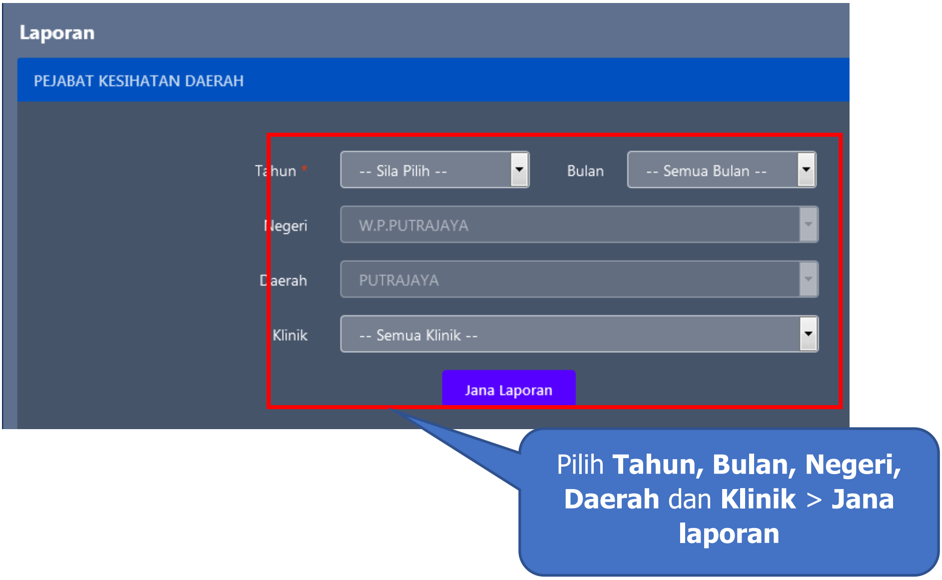

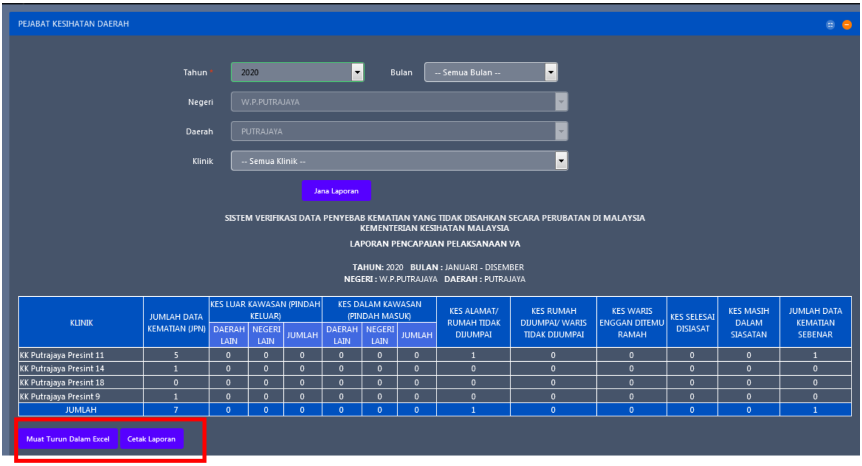

SISTEM VERIFIKASI DATA PENYEBAB KEMATIAN YANG TIDAK DISAHKAN SECARA PERUBATAN DI MALAYSIA
KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA

LAPORAN PENCAPAIAN PELAKSANAAN VA

TAHUN: 2020 **BULAN :** JANUARI - DISEMBER
NEGERI : W.P.PUTRAJAYA **DAERAH :** PUTRAJAYA

KLINIK	JUMLAH DATA KEMATIAN (JPN)	KES LUAR KAWASAN (PINDAH KELUAR)			KES DALAM KAWASAN (PINDAH MASUK)			KES ALAMAT/ RUMAH TIDAK DIJUMPAI	KES RUMAH DIJUMPAI/ WARIS TIDAK DIJUMPAI	KES WARIS ENGGAN DITEMU RAMAH	KES SELESAI DISIASAT	KES MASIH DALAM SIASATAN	JUMLAH DATA KEMATIAN SEBENAR
		DAERAH LAIN	NEGERI LAIN	JUMLAH	DAERAH LAIN	NEGERI LAIN	JUMLAH						
KK Putrajaya Presint 11	5	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
KK Putrajaya Presint 14	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KK Putrajaya Presint 18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KK Putrajaya Presint 9	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JUMLAH	7	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1

13.5 Klinik Kesihatan (KK)

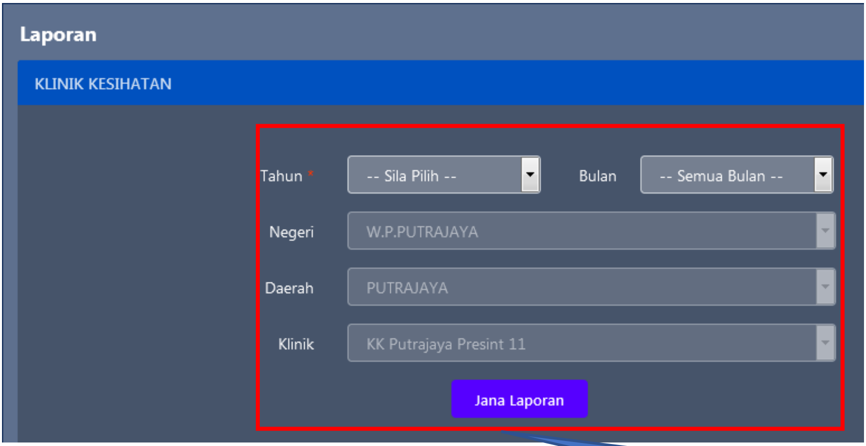

Pilih **Tahun, Bulan, Negeri, Daerah** dan **Klinik** > **Jana laporan**

SISTEM VERIFIKASI DATA PENYEBAB KEMATIAN YANG TIDAK DISAHKAN SECARA PERUBATAN DI MALAYSIA
KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA

LAPORAN PENCAPAIAN PELAKSANAAN VA

TAHUN: 2021 BULAN : JANUARI - DISEMBER
NEGERI : W.P.PUTRAJAYA DAERAH : PUTRAJAYA KLINIK : KK Putrajaya Presint 11

KLINIK	JUMLAH DATA KEMATIAN (JPN)	KES LUAR KAWASAN (PINDAH KELUAR)			KES DALAM KAWASAN (PINDAH MASUK)			KES ALAMAT/ RUMAH TIDAK DIJUMPAI	KES RUMAH DIJUMPAI/ WARIS TIDAK DIJUMPAI	KES WARIS ENGGAN DITEMU RAMAH	KES SELESAI DISIASAT	KES MASIH DALAM SIASATAN	JUMLAH DATA KEMATIAN SEBENAR
		DAERAH LAIN	NEGERI LAIN	JUMLAH	DAERAH LAIN	NEGERI LAIN	JUMLAH						
KK Putrajaya Presint 11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JUMLAH	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Muat Turun Dalam Excel | Cetak Laporan

13.6 Jabatan Pendaftaran Negara (JPN)

LAPORAN PENGHANTARAN DATA KEMATIAN JPN MENGIKUT NEGERI

TAHUN: 2021 BULAN : JANUARI - DISEMBER

NEGERI	JUMLAH DATA MUAT NAIK	JUMLAH DATA *DUPLICATE*	JUMLAH DATA KEMATIAN (JPN)	JUMLAH DATA DI LUAR LIPUTAN	JUMLAH DATA SELESAI PENGEKODAN	
					BIL	(%)
JOHOR	1205	389	815	1	0	0.00
KEDAH	892	277	614	1	0	0.00
KELANTAN	718	228	489	1	0	0.00
MELAKA	354	111	164	79	0	0.00
NEGERI SEMBILAN	590	188	402	0	0	0.00
PAHANG	550	170	379	1	0	0.00
PULAU PINANG	557	179	378	0	0	0.00
PERAK	1200	401	797	2	0	0.00
PERLIS	112	39	73	0	0	0.00
SELANGOR	1597	505	1090	2	0	0.00
TERENGGANU	477	160	316	1	0	0.00
SABAH	336	110	226	0	0	0.00
SARAWAK	1174	405	769	0	0	0.00
W.P.KUALA LUMPUR	0	0	0	0	0	0.00
W.P.LABUAN	0	0	0	0	0	0.00
W.P.PUTRAJAYA	0	0	0	0	0	0.00
JUMLAH	9762	3162	6512	88	0	0.00

13.7 Jabatan Perangkaan Negara (DOSM)

KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA

LAPORAN PENERIMAAN DATA KEMATIAN VA MENGIKUT BULAN DAN NEGERI

TAHUN: 2021

NEGERI	JUMLAH DATA SELESAI PENGEKODAN												
	JAN	FEB	MAC	APR	MEI	JUN	JUL	OGOS	SEPT	OKT	NOV	DIS	JUMLAH
JOHOR	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KEDAH	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KELANTAN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MELAKA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NEGERI SEMBILAN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PAHANG	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PULAU PINANG	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PERAK	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PERLIS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SELANGOR	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TERENGGANU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SABAH	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SARAWAK	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
W.P.KUALA LUMPUR	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
W.P.LABUAN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
W.P.PUTRAJAYA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JUMLAH	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

15. Bagaimana Melihat Sejarah Kes

a) Pengguna boleh melihat sejarah kes kematian yang tidak disahkan secara perubatan di peringkat masing-masing mengikut tahun dan bulan pilihan.

b) Klik pada menu **Tugasan > Siasat Kes > Sejarah Kes**. Skrin Sejarah Kes akan dipaparkan disebelah kanan skrin.

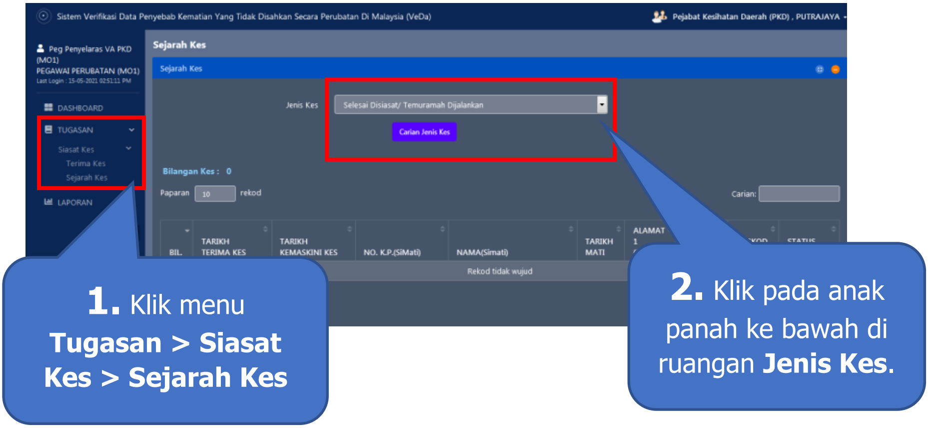

c) Pengguna hendaklah melakukan **Carian Jenis Kes** untuk melihat jenis sejarah kes.

GLOSARI

Alamat tempat kediaman si mati	Alamat rumah	Alamat rumah / tempat kediaman biasa si mati.
	Poskod	Poskod bagi tempat kediaman biasa si mati.
	Daerah	Daerah pentadbiran bagi tempat kediaman biasa si mati.
	Negeri	Negeri tempat kediaman biasa si mati.
Tarikh kematian		Tarikh seseorang meninggal dunia.
Masa kematian		Masa seseorang meninggal dunia.
Sebab kematian		*The disease or injury which initiated the train of morbid events leading directly to death, or the circumstances of the accident or violence which produced the fatal injury.*
Alamat tempat kematian	Alamat rumah	Alamat tempat berlakunya kematian.
	Poskod	Poskod bagi tempat berlakunya kematian.
	Daerah	Daerah pentadbiran bagi tempat berlakunya kematian.
	Negeri	Negeri tempat berlakunya kematian.
Nama penuh pengesah		Nama penuh orang yang mengesahkan kematian seseorang.
Pekerjaan pengesah		Sama ada polis, pegawai perubatan, coroner atau selainnya (perlu dinyatakan).

Nama penuh pemaklum		Nama penuh pemaklum kematian seseorang, sama ada waris atau orang yang mengetahui tentang kematian tersebut.
Alamat pemaklum	Alamat rumah	Alamat rumah / tempat kediaman biasa pemaklum.
	Poskod	Poskod bagi tempat kediaman biasa pemaklum.
	Daerah	Daerah pentadbiran bagi tempat kediaman biasa pemaklum.
	Negeri	Negeri tempat kediaman biasa pemaklum.
Nama penuh pegawai perubatan yang mengesahkan		Nama penuh pegawai perubatan yang mengesahkan kematian.
No.MPM Pegawai Perubatan		No. MPM Pegawai Perubatan yang mengesahkan kematian.
Penyebab kematian		Penyebab kematian yang disahkan oleh Pegawai Perubatan berdasarkan verifikasi.

LAMPIRAN

LAMPIRAN 1	**:**	**Borang *Cause of Death***
LAMPIRAN 2	**:**	**Surat Pekeliling Ketua Pengarah Kesihatan Bil. 6/2017**
LAMPIRAN 3	**:**	**Surat Pemakluman Temuramah Boleh Dilakukan Secara Panggilan Telefon**
LAMPIRAN 4	**:**	**Soalan Lazim**

LAMPIRAN 1

CAUSE OF DEATH

Cause Of Death	**Approximate interval between onset and death**
I (a).. Disease or condition directly due to (or as a consequence of) leading to death*	....
Antecedent causes	
(b).. Morbid conditions, if any, due to (or as a consequence of) giving rise to the above cause, stating the underlying	....
(c).. condition last due to (or as a consequence of)	....
(d)..	....

II Other significant conditions .... contributing to the death, but not related to the disease or .... condition causing it *This does not mean the mode of dying e.g. heart failure, respiratory failure. It means the disease, injury, or complication that caused death	....

Assigned by:

____

(NAME:)

(DATE:)

LAMPIRAN 2

SURAT PEKELILING KETUA PENGARAH KESIHATAN BIL. 6/2017

KETUA PENGARAH KESIHATAN MALAYSIA
DIRECTOR GENERAL OF HEALTH MALAYSIA
Kementerian Kesihatan Malaysia
Aras 12, Blok E7, Kompleks E
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan
62590 PUTRAJAYA

Tel. : 03-8883 2545
Faks : 03-8889 5542
Web : anhisham@moh.gov.my

Rujukan: KKM-600-29/5/14 Jld 2 (62)

Tarikh : 6 Sept 2017

SENARAI EDARAN

YBhg. Datuk/Dato'/Datin/Tuan/Puan,

SURAT PEKELILING KETUA PENGARAH KESIHATAN MALAYSIA BIL 6/2017

PELAKSANAAN SISTEM VERIFIKASI DATA PENYEBAB KEMATIAN YANG TIDAK DISAHKAN SECARA PERUBATAN DI MALAYSIA

1. TUJUAN

Surat pekeliling ini bertujuan untuk memaklumkan arahan perlaksanaan sistem Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan bagi tujuan meningkatkan peratus kematian yang di sahkan secara perubatan di Malaysia.

2. LATAR BELAKANG

2.1 Sesuai dengan wawasan negara untuk menjadi sebuah negara maju, statistik sebenar kematian yang disahkan secara perubatan adalah penting. Ini adalah untuk membolehkan Malaysia mengenalpasti kadar kematian sebenar yang diakibatkan oleh penyakit-penyakit tertentu di negara ini. Statistik ini juga diperlukan bagi tujuan pemantauan indikator penyakit tertentu seperti penyakit-penyakit kronik di peringkat kebangsaan dan global, sebagai contoh, *Global NCD Targets*.

Berdasarkan laporan daripada Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM), bagi tahun 2014, sebanyak 48.5% kematian direkodkan sebagai *non-medically certified death* dan daripada peratusan tersebut hampir 60% telah dinyatakan sebab kematian sebagai 'sakit tua'. Laporan DOSM menunjukkan bahawa 51.5% kematian adalah disahkan secara perubatan.

2.2 Objektif perlaksanaan sistem ini adalah untuk meningkatkan peratus kematian disahkan secara perubatan di Malaysia daripada 51.5% (2014) ke arah 80.0% pada tahun 2025.

2.3 Pelaksanaan sistem Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan ini adalah dengan kerjasama Jabatan Pendaftaran Negara (JPN), Jabatan Perangkaan Negara (DOSM) dan Polis DiRaja Malaysia (PDRM).

3. TINDAKAN

Semua Pengarah Kesihatan Negeri / Wilayah Persekutuan, Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Kesihatan Awam) dan Pengarah Bahagian Perancangan perlu memastikan verifikasi data penyebab kematian yang tidak disahkan secara perubatan dijalankan mengikut prosedur yang ditetapkan.

4. PELAKSANAAN

Panduan pelaksanaan adalah berpandukan Panduan dan Prosedur Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan di Malaysia, Manual Penemuramah Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan dan *Manual for Cause of Death Assignment*.

5. TARIKH BERKUATKUASA

Pelaksanaan pekeliling ini adalah berkuatkuasa bermula dari tarikh surat ini dikeluarkan.

6. PERTANYAAN

Sebarang pertanyaan hendaklah diajukan kepada :

Pengarah Kawalan Penyakit
Bahagian Kawalan Penyakit
Kementerian Kesihatan Malaysia
Aras 3, Blok E10, Kompleks E
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan
62590, Putrajaya.

No Telefon : 03 88834419
No Faksimili : 03 88830643

Sekian, terima kasih

"BERKHIDMAT UNTUK NEGARA"

Yang Ikhlas

(DATUK DR NOOR HISHAM BIN ABDULLAH)
Ketua Pengarah Kesihatan Malaysia

LAMPIRAN 3

SURAT PEMAKLUMAN TEMURAMAH BOLEH DILAKUKAN SECARA PANGGILAN TELEFON

PEJABAT TIMBALAN KETUA PENGARAH KESIHATAN (KESIHATAN AWAM)
KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA
[OFFICE OF THE DEPUTY DIRECTOR-GENERAL OF HEALTH (PUBLIC HEALTH)
DEPARTMENT OF PUBLIC HEALTH
MINISTRY OF HEALTH, MALAYSIA]
ARAS 8, BLOK E10, KOMPLEKS E
PUSAT PENTADBIRAN KERAJAAN PERSEKUTUAN
62590 PUTRAJAYA, MALAYSIA.

No. Tel : 03-8000 8000
No. Fax : 03-8883 4030

Ruj. Tuan :
Ruj. Kami : KKM.600-29/5/49 (44)
Tarikh : 27 November 2020

SEPERTI SENARAI EDARAN

YBhg. Datuk/Dato' Indera/Dato'/Datin/Tuan/Puan,

PEMAKLUMAN PELAKSANAAN SIASATAN (TEMURAMAH) MELALUI PANGGILAN TELEFON DIJADIKAN SEBAGAI KAEDAH UTAMA DAN *FACE–TO-FACE INTERVIEW* DIJADIKAN SEBAGAI KAEDAH KOMPLIMENTARI DALAM MENJALANKAN VERIFIKASI DATA PENYEBAB KEMATIAN YANG TIDAK DISAHKAN SECARA PERUBATAN (*VERBAL AUTOPSY*) DI MALAYSIA

Dengan segala hormatnya saya merujuk kepada perkara tersebut di atas.

2. Seperti YBhg. Datuk/Dato' Indera/Dato'/Datin/Tuan/Puan sedia maklum, *Verbal Autopsy* (VA) yang dilaksanakan sejak 1 Oktober 2017 di negara ini memerlukan siasatan (temuramah) dijalankan dengan menemui waris di rumah menggunakan soal-selidik WHO yang diadaptasi dan divalidasi untuk kegunaan di Malaysia. Tujuan VA dilaksanakan di Malaysia adalah untuk menambahbaik peratus kematian yang disahkan secara perubatan (MCD), menambahbaik statistik penyebab kematian di Malaysia dan mendapatkan maklumat kematian pramatang akibat NCD yang merupakan salah satu indikator *NCD Global Target* pada tahun 2025 dan *Sustainable Development Goals* (SDG) pada tahun 2030.

3. Memandangkan wujud kekangan untuk bertemu waris di rumah akibat Pandemik COVID-19 yang berlaku dan situasi pandemik Covid19 yang masih belum pulih di negara ini, Kementerian Kesihatan Malaysia mengambil keputusan untuk menjadikan **kaedah temuramah menggunakan telefon dijadikan sebagai kaedah utama dan temuramah secara *face-to-face* dijadikan sebagai kaedah komplimentari.**

4. Keputusan ini diambil berpandukan hasil *mini-survey* yang dilaksanakan semasa tempoh Perintah kawalan Pergerakan pada 18/3/2020 hinga 10/6/2020 yang lalu. Peningkatan jumlah kes VA yang tidak dapat disiasat akibat situasi pandemik Covid 19 serta kekangan yang sedia ada

(Sila catatkan rujukan surat ini apabila menjawab)
(Please quote our reference number while replying)

seperti alamat rumah si mati tidak lengkap dan rumah tidak ditemui secara langsung akan menjejaskan statistik sebab kematian di Malaysia.

5. Temuramah melalui telefon perlu diadakan menggunakan telefon Jabatan pada waktu bekerja dan kes-kes yang tiada nombor telefon dibekalkan, temuramah perlu diadakan secara *face-to-face* dengan menemui waris di rumah.

6. Sehubungan dengan itu, kerjasama dari pihak YBhg. Datuk/Dato' Indera/Dato'/Datin/Tuan/Puan adalah dipohon untuk memastikan VA yang berkualiti tetap dilaksanakan di negeri di bawah jagaan YBhg. Datuk/Dato' Indera/Dato'/Datin/Tuan/Puan. Sebarang pertanyaan boleh diajukan kepada Dr Nor Saleha Ibrahim Tamin melalui emel drnorsaleha@moh.gov.my atau ditalian 03-88824411 / 012-2059554. Segala kerjasama dan sokongan YBhg. Datuk/Dato' Indera/Dato'/Datin/Tuan/Puan,didahului dengan ucapan terima kasih.

Sekian.

"BERKHIDMAT UNTUK NEGARA"

Saya yang menjalankan amanah,

(DATO' DR. CHONG CHEE KHEONG)
Timbalan Ketua Pengarah Kesihatan (Kesihatan Awam)
Kementerian Kesihatan Malaysia

LAMPIRAN 4

SOALAN LAZIM

A. Soalan Am

1) Adakah penyebab kematian yang diperolehi daripada Verifikasi Data Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan akan dihantar ke Jabatan Pendaftaran Negara (JPN) untuk sijil kematian *(death certificate*)?

Penyebab kematian yang diperolehi daripada Verifikasi Data Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan ini hanyalah bagi tujuan statistik dan **TIDAK AKAN** mengubah data di JPN.

Ia juga **TIDAK BOLEH** digunakan untuk apa-apa kes mahkamah atau tuntutan insurans.

2) Bolehkah penyebab kematian daripada soal-selidik ini dimaklumkan kepada waris?

Maklumat daripada soal-selidik tidak boleh diberitahu kepada waris. Penyebab kematian yang diputuskan oleh Pegawai Perubatan atau pasukan yang dilantik adalah ‘sebab lematian paling wajar (*most probable cause of death)’* bagi tujuan penambahbaikan peratus Kematian Disahkan Secara Perubatan di Malaysia dan menambahbaik statistik sebab kematian di Malaysia.

3) Berapa anggaran kes kematian yang tidak disahkan secara perubatan dalam tempoh sebulan?

JPN memberi anggaran dalam 5,000 kes sebulan iaitu anggaran 400 bagi setiap negeri.

4) Bagi kes kematian di bawah umur 5 tahun dan kematian ibu (maternal mortality), adakah Verifikasi Data Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan masih perlu dijalankan?

Kes kematian di bawah umur 5 tahun dan kematian ibu, tidak perlu dibuat soal selidik. Penyebab kematian hendaklah menggunapakai hasil siasatan oleh Jawatankuasa khas di bawah pihak Kesihatan Ibu dan Anak (MCH).

B. Soalan berkaitan senarai kematian / borang

5) Adakah kematian bukan warganegara yang tidak disahkan secara perubatan akan masuk dalam daftar kematian untuk dijalankan verifikasi?

Tidak

6) Adalah responden / waris perlu menandatangi persetujuan untuk ditemuramah.

Tidak perlu kerana ini bukanlah kajian / *research*.

7) Apakah tarikh yang perlu dicatatkan di soalan no.4 e-borang soal selidik (di bawah maklumat waris/pemaklum)?

Tarikh temuramah dijalankan.

8) Bolehkah rekod kesihatan si mati digunakan untuk mendapat maklumat awal tentang sebab kematian si mati?

Boleh tetapi akan berlaku *bias* maklumat.

9) Mengapakah terdapat sesetengah jawapan di dalam borang soal-selidik menggunakan no. 1,2,3 dan terus ke 8 & 9 ?

No. 8 & 9 adalah kod yg biasa digunakan untuk penyelidikan bagi jawapan 'enggan menjawab' & 'tidak tahu'. Oleh kerana borang soal selidik yang digunakan ini untuk Program Verifikasi Data Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan adalah adaptasi dari kajian oleh Institut Kesihatan Umum (IKU) yang diadaptasi sebelumnya dari borang selidik oleh WHO serta telah dilakukan validasi, nombor yang digunakan di borang soal selidik tidak diubah.

C. Lain-lain

10) Apakah yang perlu dilakukan bagi kes-kes yang terdapat dalam senarai JPN tetapi tidak dapat dikesan?

Sekiranya waris tidak dapat dikesan / dijumpai selepas tiga kali panggilan telefon / lawatan, kes ini boleh 'diabaikan' dan nyatakan,'nombor telefon tidak dapat dihubungi / nombor telefon tiada dalam perkhidmatan / rumah 'tidak dijumpai' / 'alamat tidak

lengkap' / 'sudah berpindah' dan sebagainya. Penyebab kematian dikekalkan seperti yang dicatatkan di dalam senarai kematian daripada JPN.

11) Untuk mengurangkan masalah penyebab kematian tidak diverifikasi secara perubatan, mungkinkah masa akan datang borang daftar kematian diletakkan di Klinik Kesihatan contohnya untuk kes yg meninggal di kecemasan Klinik Kesihatan (KK).

Ini adalah cadangan baik tapi bagi norma kerja, kebanyakan kes kematian berlaku selepas waktu pejabat & hanya Penolong Pegawai Perubatan (PPP) yang bertugas atas panggilan dipanggil untuk mengesahkan kematian & kes kematian dilaporkan kepada pihak polis. Semua kes kematian yang berlaku di luar hospital, termasuk mati di rumah, pihak Polis masih kekal sebagai Pengesah Kematian.

12) Selain dari Verifikasi Data Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan. yang dilaksanakan sekarang, adakah terdapat cadangan lain bagi menambahbaikkan peratusan NMCD ni pada masa hadapan?

Perkara ini telah dibincangkan di dalam beberapa siri mesyuarat di peringkat kementerian kesihatan dengan agensi-agensi berkaitan. Hasil perbincangan tersebut memutuskan buat masa sekarang cara terbaik adalah melalui Verifikasi Data Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan iaitu dengan menjalankan temuramah.